

OB PERIODIČNEM OBRAČUNU ZA PRVO TRIMESEČJE LETA 1982

Težaven začetek leta

Ekonomska nestabilnost, neusklajeni odnosi v proizvodnji, v razdelitvi v menjavi in potrošnji, inflacija, padec družbenega in osebnega standarda, nezaposlenost, deficit plačilne bilance in politika ekonomske stabilizacije so že dolgo časa značilnost gospodarskega sistema Jugoslavije.

Nezadostna in neprimerna preskrbljenost s surovinami na domačem trgu, energetska kriza, težave v proizvodnji hrane, to so glavna žarišča za nastanek novih težav v že tako težkem gospodarskem položaju.

Posledice se kažejo v nezadostni izkoriščenosti gospodarskih zmogljivosti, v padcu produktivnosti in zvišanju stroškov poslovanja (fiksni stroški) in znižanju rentabilnosti poslovanja ter izraženi nelikvidnosti, ki je še bolj splošni pojav.

Ta problematika je značilna za celotni jugoslovanski sistem in tudi za našo delovno organizacijo. Tudi mi bi našli rešitev v povečani produktivnosti dela, znižanju stroškov poslovanja oziroma zvišanju ekonomičnosti, kar bi izboljšalo rentabilnost našega poslovanja.

NABAVA

Težave z nabavo materiala, kar je posledica slabo preskrbljenega domačega trga in pomanjkanja potrebnih deviznih sredstev (40 % v I. četrtletju v naši DO 1982, negativno vplivajo na proizvodnjo).

V lanskem letu je bila preskrbljenost slovenskih industrijskih podjetij s surovinami in reprodukcijskim materialom zelo slaba, saj jih je bilo kar 62 % nezadostno preskrbljenih. To je povzročilo nezadostno izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti, padec produktivnosti, zvišanje stroškov poslovanja in znižanje rentabilnosti poslovanja. Podoben položaj se ponavlja tudi v prvih mesecih tega leta z enakimi zgoraj navedenimi negativ-

nimi posledicami in vse večjim zastojem.

Osnovna problema, s katerima se NABAVA srečuje na domačem in tujem trgu sta: domači proizvajalci nas nezadostno preskrbujejo s fero-legurami in izdelki barvne metalurgije in drugim reprodukcijskim materialom, poleg tega pa je vedno bolj zaskrbljujoč tudi devizni delež pri nakupu surovin in reprodukcijskega materiala. Naša naročila bi sicer lahko pokrili s potrebnimi surovinami in reprodukcijskim materialom z tujega trga in bi TOZD Nabava v celoti opravila svoje naloge, če ne bi bilo primanjkljaja deviznih sredstev v višini 40 % od vseh potrebnih in če upoštevamo, da nismo izpolnili finančnega plana vseh dobav (tuji in domači trg) v I. trimesečju 1982 v višini 3 %, bi se lahko vprašali, kakšna bi bila vrednost vseh dobav, če bi TOZD NABAVA imel na razpolago omenjena manjkajoča devizna sredstva in kakšno bi bilo pokritje naših naročil v tem primeru? Če bi k temu dodali še težko likvidnostno

stanje naše DO in stalno blokado žiro računa, kot tudi neizpolnjene obveznosti do naših dobaviteljev, se bo položaj še poslabšal, če nam bodo, ogroženi dobavitelji zaustavili dobave.

Naj za zaključek omenimo nam že znane potrebe po konvertibilnih deviznih sredstvih, in sicer v znesku 10 milijonov dolarjev, od tega 7 milijonov dolarjev za nabavo reprodukcijskega materiala s konvertibilnega tržišča in približno 3 milijone dolarjev za devizni delež domačim dobaviteljem.

Naše finančne zmogljivosti pa nam dopuščajo vrednost vseh dobav v višini 120 milijonov din mesečno.

PROIZVODNJA

Pod vplivom omenjenih problemov splošnega značaja in pod vplivom subjektivne pripravljenosti (planiranje, organizacija, analiziranje proizvodnega procesa, usklajevanje z zunanjimi dejavniki ...) so doseženi v proizvodnji precej skromni rezul-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 6000 izvodov. Izdaja ga Odbor za obveščanje pri Konferenci OO sindikata Titovih zavodov Litostroj, ki je hkrati izdajateljski svet — Uredniški odbor: predsednik dipl. iur. Anton Tomažič in člani: prof. Hrabroslav Premelč, Tone Erman, Franc Kostevc, Marjan Sigulin, Toni Skušek, Srečko Pirc in odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marijana Meglič, tehnični urednik Estera Lampič, lektorica prof. Vesna Tomc.

Telefon uredništva 556021 (n.c.) interna 202, 246 — Tiska Tiskarna Ljubljana.

Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72

Čeprav — k sreči — v čisto drugačnih razmerah kot nekoč, tudi sedaj kurirčki z veliko resnostjo in odgovornostjo prenašajo svojo pošto. Veliko pozdravov in želja so ponesli na svoji poti tudi iz Litostroja (Foto: E. L.)

Dan mladosti — naš skupni praznik

Mesec maj je najlepši mesec pomladi, mesec mladosti. Prav v tem mesecu — 25. maja — praznujemo dan mladosti kot praznik naše mlade generacije.

Današnji mladini so bile prihranjene strahote vojne vihre, tudi trdo delo in odrekovanja pri povojni obnovi in izgradnji gospodarskih temeljev naše družbe. To so že otroci naše razvitejše samoupravne socialistične družbe, ki so jim starši s svojo borbo in trdim delom pripravili dobro osnovo za nadaljnji napredek njih samih in za nadaljnji razvoj naše družbe.

Čeprav ima mladina danes dobre splošne pogoje za svoje delo in za nadaljnjo izgradnjo svoje domovine, pa to še ne pomeni, da današnje naše in mednarodne razmere ne poznajo nasprotij, da ne zahtevajo težavnih odločitev in delovnih naporov. Naš notranji razvoj je nadaljevanje naše socialistične revolucije, samoupravna socialistična preobrazba naše družbe ima tudi danes svojo revolucionarno vsebino. Uresničevanje naše ustave o federativni samoupravni socialistični bratski skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti zahteva od nas na družbenem in gospodarskem področju visoko stopnjo osveščenosti, politične zrelosti pri razreševanju številnih vprašanj našega razvoja. Pod pogoji zaostrenih mednarodnih gospodarskih razmer in notranjih slabosti v našem gospodarskem razvoju se zaostrejuje gospodarske razmere tudi pri nas in mladi to občutijo. Mir v svetu ni v prav nič manjši nevarnosti, kot je to že bil nekajkrat po drugi svetovni vojni. Zahteva prav tako pripravljenost na obrambo domovine in vlogo Jugoslavije kot miroljubne, neuvrščene dežele v mednarodni politiki.

Vse navedeno zahteva od mlade generacije, ki se vključuje v življenje na mnogo razvitejši stopnji proizvodnih sil v domovini, kot je bila pri njihovih starših, ki prevzema bogato dediščino družbenega razvoja in dosežkov bratske samoupravne socialistične skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti ter veliko pozitivno vlogo Jugoslavije v mednarodnem življenju, da ne le nadaljuje z delom svojih staršev, ampak da ustvarja nove pridobitve zase in za svoje potomce. Ta pa bo lahko storila le, če bo črpala moči in izkušnje iz našega dosedanjega revolucionarnega razvoja, če si bo pridobivala znanje za delo, če bo delovna in ustvarjalna v svojem poklicu, če se bo aktivno vključila v samoupravno in družbeno življenje.

Mladina je kritična do nepravilnosti in napak, ki jih vidi v družbi, in prav je tako. Žal ima namreč večkrat tudi slabe zgleds pri starejših. Prav tako pa mora biti kritična tudi do sebe. Če bo ocenjevala dogajanja v družbi in s tem tudi sebe z merili, ki izhajajo iz dela in iz aktivnosti pri nadaljnjem izgrajevanju naše samoupravne socialistične družbe, potem bo ustvarjalna in napredna.

Dan mladosti je bil vedno tudi veliko srečanje pionirjev in mladincev s tovarišem Titom. Danes tovariša Tita ni več. Toda mladina se bo vedno vračala k njemu, k svojemu velikemu učitelju, k njegovim mislim in idejam. Prizadevala si bo, da bo takšna, kakršno jo je videl tovariš Tito, da bo hodila po njegovi poti.

H. Premelč

RAZSTAVA »TITO MED NAMI«

Od 19. aprila do 12. maja je bila v spodnjem predverju Cankarjevega doma odprta razstava fotografij in drugih dokumentov o Titovih obiskih v Ljubljani. Mestni muzej je imel težko nalogo, da je iz gore zbranih dokumentov in fotografij več kot stotih Titovih obiskih v Ljubljani izbral to, kar je potem pokazala razstava.

Tito je prvič prišel v Ljubljano leta 1911 kot brezposelen kovinar in potem se je vračal vedno znova. Pred vojno, v tridesetih letih, je prihajal kot eden vodilnih delavcev komunistične partije Jugoslavije. Leta 1945, le nekaj dni po osvoboditvi, pa je pozdravil tisoče navdušenih Ljubljančanov z balkona univerze.

Tito je v Ljubljani obiskoval svoje bojne tovariše in prijatelje, obiskoval je delovne organizacije in velikokrat tudi nas v Litostroju. Ni ga med nami, malo »starejšimi« Litostrojčani, ki se ne bi z veseljem spominjal vsaj njegovega zadnjega obiska ob

odkritju spomenika samoupravljanju. Še nekaj naših delavcev pa se spominja tudi njegovih obiskov med gradnjo Litostroja, še predno je začela obratovati livarna.

Na tej razstavi so dobile prostor fotografije iz prvih let tovarne, največ prostora pa so odmerili znani fotografiji z njegovega zadnjega obiska v Litostroju, ko je tovariš Tito prijel Franca Leskoška za rokav, ga potegnil pred Peltonov gonilnik in rekel: »Ajde, Franc, da se malo fotografiramo!«

Prav je, da se prav te dni, ko poteka 90 let od rojstva našega velika vodje in prijatelja spomnimo nanj, ki nam je v dolgih letih toliko dal in nas vedno učil, da je temelj vsega bratstvo in prijateljstvo med narodi in narodnostmi Jugoslavije in vsega sveta.

E. L.

(Prav pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da se bo konec maja razstava »Tito med nami« preselila v naš izobraževalni center, tako da si jo bodo lahko vsi ogledali.)

Težaven začetek leta

(Nadaljevanje s 1. strani)

tati, s katerimi ne moremo biti zadovoljni.

Glede na to, da so naši plani in razvojni programi zelo obsežni (predvsem nove investicije, pridobivanje novih tržišč...), bomo morali vložiti veliko naporov in prizadevanj, da bi dosegli boljše poslovne rezultate.

Rezultati poslovanja glede dosežene količinske proizvodnje so najbolj razvidni iz pregleda doseganja količinskega načrta proizvodnje:

- skupna proizvodnja (gotova proizvodnja na podlagi odpremnih obvestil
- ni nujno, da je odpremljena) ni dosegla načrtovane višine in je za 17,6 % pod planirano; v primerjavi z doseženo višino v I. trimesečju 1981 je za 8,6 % nižja;
- blagovna proizvodnja (proizvodnja, namenjena za prodajo) prav tako ni dosegla načrtovane višine in je za 21,2 % pod planirano; v primerjavi z doseženim nivojem v I. trimesečju 1981. leta je nižja za 5,2 %;
- blagovna realizacija (gotova proizvodnja na podlagi dobavnic, ki je odpremljena, ni pa nujno, da je bila isti mesec proizvedena in odpremljena) ni dosegla v načrtovane višine in je za 13,3 % pod planirano; v primerjavi z doseženo višino v I. trimesečju 1981. leta je za 7,2 % nižja.
- interna proizvodnja (ki se uporabi za nadaljnjo proizvodnjo v drugem tozdu) ni dosegla načrtovane višine in je za 11,6 % pod planirano; v primerjavi z doseženo višino v I. trimesečju 1981. leta pa je za 13,3 % nižja.

Zanimivo je, da so doseženi precej drugačni rezultati poslovanja glede izvršenih norma ur na nivoju DO in, sicer so v I. trimesečju 1982 glede norme ur doseženi višji rezultati pri skupni in blagovni proizvodnji in približno enaki rezultati pri interni proizvodnji (0,7 % nižja od norm v primerjavi s I. tromesečjem 1981 leta). Tudi pri načrtovanih norma urah opazimo, da so rezultati skupne, blagovne in interne proizvodnje nad načrtovanimi vrednostmi.

Zaključek: če bi celotno proizvodnjo načrtovali in tudi izvrševali v norma urah (ne v tonah) bi bili bolj produktivni, rentabilni in uspešni?

PRODAJA

Ko ocenjujemo uspešnost poslovanja naše DO, uporabimo podatke dosežene eksterne realizacije:

- eksterna realizacija 780 milijonov din in je za 7 % pod planom I. četrtletja oziroma za 55 % večja kot v I. trimesečju 1981 leta;
- na domačem trgu eksterna realizacija znaša 618 milijonov din in je za 34 % višja kot v istem obdobju lani;
- na tujem trgu pa je 162 milijonov din in je za 273 % višja kot v istem obdobju lani.

Celotna eksterna realizacija je dosežena v višini 72 %, na konvertibilnem trgu smo plan presegli za 56 %, na klirinškem trgu smo dosegli komaj 36 %, na domačem trgu pa je komaj 36 %, na domačem trgu pa je 10 % pod dinamičnim planom za I. četrtletje 1982. Glede bolj obsežnih ciljev v prihodnih obdobjih je predvsem potrebnih 19,4 milijona konvertibilnih dolarjev prilivov, zato pa je potrebno še boljše povezovanje in usklajevanje vseh dejavnosti v delovni organizaciji.

Naša načrtovana proizvodnja v letu 1982 znaša 16.030 ton, v tem času pa imamo sklenjenih poslov v višini 33.500 ton. Če bomo izpolnili načrtovano proizvodnjo v letu 1981, nam bo ostalo dela na približno isti višini še za leto 1983. V tem času še

nimamo zadosti podatkov za naše poslovanje v letu 1984, pa tudi ne za leta naprej.

Plan marketinga je zaradi vseh navedenih razlogov nujen (gibanje povpraševanja na tujem in domačem trgu, konkurenčnost, politika cen, usklajevanje z razpoložljivimi zmogljivostmi, tehnološki napredek)...

Zavedajmo se dejstva, da so licitacije samo eden od možnih virov potrebnih informacij.

IZVOZ

V primerjavi s cenami naših konkurentov na tujem trgu je razlika v lastni ceni okrog 30 % v našo škodo.

V prihodnosti se moramo zavedati, da je edini način za konkurenčnost zniževanje lastne cene proizvodnje, kar pomeni znižati proizvodne stroške in zvišati produktivnost dela.

Naši izvozni cilji bi bili bolj dosegljivi z uvajanjem naprednejše tehnologije v proizvodni proces, z doseganjem višje kvalitete naših proizvodov, kar je izvedljivo z večjo usmeritvijo v raziskovanje, inovacije ter z višjo stopnjo usklajevanja spremlja-jočih služb...

FAKTURIRANA REALIZACIJA

Fakturirana realizacija je bila v I. trimesečju nižja od načrtovane za približno 260 milijonov din, zato je treba posebno pozornost usmeriti na vzroke tega problema.

- realnost dobavnih rokov glede sklenjenih poslov,
- subjektivne slabosti (planiranje, organiziranje vsega proizvodnega procesa, nizka produktivnost dela, neustrezno usklajevanje med tozdi...)

FINANČNI REZULTATI

Osnovne značilnosti:

1. Celotni dohodek znaša 1.418 milijonov din, kar predstavlja 19-odstotno izpolnitev letnega plana oziroma 23 % več kot v istem obdobju lani.
2. V tem je za 780 milijonov din eksterne realizacije oziroma 18 odstotkov izpolnitve letnega plana, to je 55 % več kot v istem obdobju lani, ker pa je predvsem eksterna realizacija tista, ki daje delovni organizaciji kot celoti dohodek in iz katere izvirajo finančna sredstva, ni odveč še posebej izpostaviti le 18-odstotno izpolnitev letnega plana.
- interna realizacija je 243 milijonov din ali za 5 % manj kot v istem obdobju lani,
- prihodki doseženi s prodajo materiala znašajo 385 milijonov din ali za 2 % več kot v istem obdobju lani,
- ostali prihodki 4 milijone din ali za 48 % manj kot v istem obdobju lani.

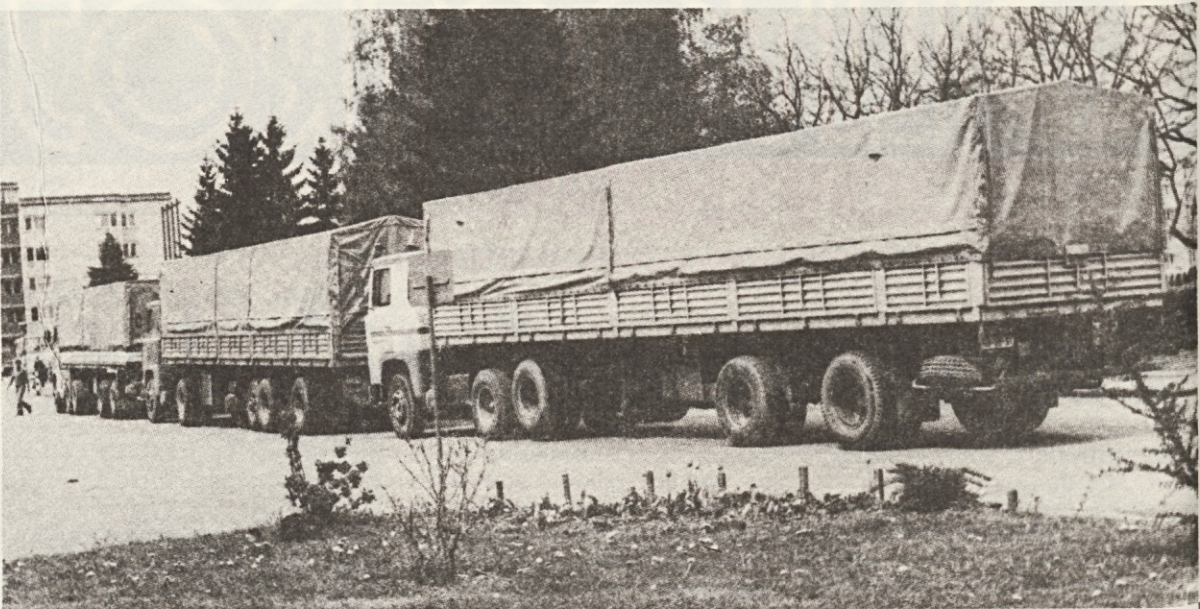
Poudariti je treba rast prihodkov na tujem trgu v primerjavi z rastjo celotnega prihodka (23 %), in sicer za 273 % več kot v istem obdobju lani (indeks 373).

Povečala se je tudi njihova udeležba v celotnem prihodku s 3,77 % v I. trimesečju 1981 na 11,42 % v I. trimesečju 1982 leta.

Prihodki na domačem trgu so porasli za 34 % v I. trimesečju 1982 v primerjavi s I. tromesečjem 1981 ali z odstotno udeležbo s 39,83 % v celotnem prihodku v I. tromesečju 1981 na 43,53 % v I. trimesečju 1982.

2. Porabljena sredstva znašajo 986 milijonov din oziroma 20-odstotno izpolnitev letnega plana ali 24 % več kot v istem obdobju lani.

Večji del tega porasta gre prav gotovo na račun inflacijskih gibanj (porast cen materiala in storitev).

Na začetku poti

Druga pošiljka turbinske opreme HE — HADITHA je pripravljena, da preko Jugoslavije, Bolgarije in Turčije krene na gradbišče v Iraku.

Pol leta po podpisu pogodbe, ko smo se v Litostroju veselili največjega naročila, so že krenile prve pošiljke pri nas izdelane turbinske opreme na gradbišče HE HADITHA v IRAK. Trenutno pripravljamo že tretjo pošiljko, katera bo krenila na dolgo kopensko pot 24. maja 1982.

Predvbetonirani deli, deli tlačnega cevovoda in deli drenažne turbine, katere sedaj pošiljamo na gradbišče, ne predstavljajo take zahtevnosti del, kot jo bo preostala turbinska oprema. Vendar si vsi sodelujoči na tem objektu nabiramo koristne izkušnje, ki jih bomo koristili kasneje. Marsikdo se sprašuje — zakaj tako dolga pot preko cele Jugosla-

vije, Bolgarije in Turčije v Irak, ko pa smo opremo Hemren Dam vozili iz Kopra v sirsko luko in naprej na gradbišče v Irak. S prvimi pošiljkami smo že spoznali politične zaplete, ki vladajo in nastopajo v tem prostoru. Sirija je namreč, ko smo načrtovali prvo pošiljko, zaprla mejo z Irakom. Ko bomo imeli glavno turbinsko opremo za posamezne agregate izdelano, se bo tudi politični položaj v tem prostoru prav gotovo pomiril.

Za sedaj se lahko pohvalimo — predvbetonirani deli so bili predani v pogodbenih rokih. Tovariši iz naše pločevinarne so se zavedali nujnosti hitre izdelave zvarjencev za to naročilo. Do konca leta moramo na gradbišče odpremiti še sesalne cevi. Kolena predstavljajo ogromen zalogaj, vendar upamo, da bo tudi to izdelano pravočasno — pogoj pa predstavlja pravočasna nabava posebne dvoplastne pločevine, katere zgornja plast je iz nerjavečega jekla.

J. Babič

RENTABILNOST NAŠE DELOVNE ORGANIZACIJE

Rentabilnost naše delovne organizacije ne moremo opazovati neodvisno od likvidnostnega položaja. Predvsem moramo vedeti, da se nerentabilna DO prej ali slej pokaže tudi kot nelikvidna (nelikvidnost in blokada žiro računa sta pri nas stalen pojav).

Če bi nerentabilnost naše DO izrazili kot položaj, v katerem so vsa vložena sredstva ne vračajo v denarni obliki in tudi brez popolnega dohodkovnega učinka in preko tega brez popolnega odražanja v poslovnem skladu (lastna finančna sredstva DO), da torej ne bo mogoče poravnati vseh obveznosti do dobaviteljev in drugih upnikov, to pomeni nelikvidnost.

Med porabljenimi sredstvi so porasli stroški za surovine, material in energijo, in sicer od 381 milijonov din v I. tromesečju. 1981 na 428 milijonov din v I. trimesečju leta 1982, torej 12,12 %.

Poudariti je treba zvišanje režijskih stroškov osnovne dejavnosti, in sicer od 542 milijonov din v I. trimesečju 1981 na 722 milijonov din v I. trimesečju 1982, torej za 33 %.

3. Dohodek znaša 432 milijonov din, kar predstavlja 19 odstotno izpolnitev letnega plana, to je za 21 % več kot v istem obdobju lani.

Kljub majhnemu zaostajanju dohodka za planom z doseženim dohodkom ne moremo biti zadovoljni, saj se moramo zavedati obsežnih ciljev in potreb celotne DO (investicijske potrebe, družbeni standard...):

Razporejeni dohodek	znesek v 000 din	indeks	struktura v %	
od tega	I. trim. 1982	82/81	1982	1981
Dohodek	432.000	121		
Obv. iz dohodka	156.000	127	36	33
OD/del čd za realiz. OD	223.000	171	52	34
Skupna poraba (st. del.)				
— v druge namene	37.000	119	8	12
Akumulacija	3.000	5	1	16
č. d. (ostalo)	13.000	72	3	5

Pripomba: pri akumulaciji je upoštevan samo del čistega dohodka za razširitev materialne osnove dela.

Zaključki:

- doseženi rezultati v naši DO (po razporeditvi dohodka) kažejo mejo rentabilnosti,
- dosežena čista akumulacija ne zadostuje za zboljšanje in razširjanje materialne osnovne dela v naši DO, niti za doseganje razvojnih ciljev, določenih v samoupravnih sporazumih in dogovorih (samo del čistega dohodka za razširitev materialne osnove dela znaša 3 milijone din v primerjavi s 55 milijoni din v I. trimesečju 1981 (del č. d. za razširjeno mat. osnovo dela).
- z doseženim nivojem skupne porabe delavcev ne moremo biti zadovoljni, saj se je ta povečala za 19 %. (Indeks 119 v primerjalnih obdobjih.)

Nelikvidnost je splošni pojav v celotnem gospodarstvu, saj znašajo terjatve do naših kupcev ob koncu letošnjega aprila 180 milijonov din, v tem znesku je za 80 milijonov din zamujenih terjatev.

Medsebojna odvisnost kot tudi pogojenost rentabilnosti in likvidnosti je popolna, saj ne moremo likvidno poslovati v nerentabilni organizaciji združenega dela, brez absolutne plačilne sposobnosti pa tudi ne moremo doseči maksimalne rentabilnosti.

Zavedati se moramo, da je rentabilnost v nadrejenem položaju, zato morajo biti naši cilji usmerjeni k zviševanju učinka angažiranih sredstev (poslovna sredstva in delo) v procesu proizvodnje, v njihovem neoviranem obračanju in doseganju višjih dohodkovnih rezultatov. Nujna po-

sledica tega je doseči višjo stopnjo likvidnosti naše delovne organizacije.

Omenimo samo še, da rentabilnost naše delovne organizacije (doseženi dohodek z vsemi angažiranimi sredstvi in delom) v I. trimesečju 1981. leta znaša 7,94 %, v primerjavi z letom 1982 pa 7,31, torej je nižja (dosežen dohodek v povprečno porabljenih poslovnih sredstvih). Ekonomičnost delovne organizacije v omenjenih primerjalnih obdobjih je na približno enakem nivoju, in sicer na 69 % udeležbo porabljenih sredstev v celotnem dohodku.

Udeležba povprečno uporabljenih obratnih sredstev se je v I. trimesečju 1982. leta znižala v vseh povprečno angažiranih poslovnih sredstvih in znaša 72 % v primerjavi s I. trimesečjem 1981 (takrat je bila 75-odstotna), kljub porastu skupnih povprečno angažiranih poslovnih sredstev v I. trimesečju 1982 za 31 % (primerjava z istim obdobjem preteklega leta) in kljub porastu procentualne udeležbe povprečno uporabljenih osnovnih sredstev v vseh povprečno uporabljenih poslovnih sredstvih 28 % (to velja za primerjavo s I. trimesečjem 1981. leta 25-odstotno), morali pa bi si prizadevati za višjo rentabilnost poslovanja, ker takšna kakršna je ni sprejemljiva; sploh če to primerjamo z lanskim letom (nižje dosežena kot v I. trimesečju leta 1981).

Delni vzrok bi bil v visokih proizvodnih in gotovih proizvodov (indeks 143 ali 43-odstotno povišanje v I. trimesečju 1982 v primerjavi s I. trimesečjem lanskega leta.

Zavedati se moramo, da morajo biti zaloge proizvodnje in gotovih proizvodov (finančni kazalec) na koncu leta 1982 enake, kot so bile na začetku leta 1982. Vprašanje je, kakšen je vpliv subjektivnih in objektivnih dejavnikov na proizvodni proces in na druge dejavnosti in na dosežene rezultate naše delovne organizacije.

Realne odgovore lahko pričakujemo pod pogojem, da bi postala enakost ciljev in interesov med tozdi in celotno delovno organizacijo posebnim ciljem našega poslovanja.

D. Nikolič

Aktivnost komunistov

V četrtek, 6. maja 1982 je bila 3. seja občinske konference ZKS Ljubljana-Šiška, na kateri so člani celovito ocenjevali aktivnosti, ki so se odvijale pred kongresom, med kongresom in naloge, ki čakajo članstvo po 9. kongresu ZK Slovenije. Konferenca je zato sprejela usmeritev, da je potrebno v vseh okoljih okrepiti aktivnost, čimbolj neposredno in celovito oceniti razmere ter dopolniti svoje programe za razreševanje slabosti, ki se pojavljajo ponekod. Prav zato je bil tudi na občinski konferenci ZKS Ljubljana-Šiška dan glavni poudarek aktualnim vprašanjem gospodarjenja in uresničevanja politike gospodarske stabilizacije. V nadaljevanju seje pa je bila še podrobneje obravnavana problematika nagrajevanja po delu in rezultatih dela kot pomembnega dejavnika uresničevanja gospodarske stabilizacije.

Stališča do omenjenih vprašanj so v celoti znana, saj jih je občinska konferenca v preteklem obdobju celovito obravnavala in sprejela zaključke. Ker pa na omenjenih področjih rezultati niso najboljše, zahtevajo odločno in izostreno politično akcijo in samoupravno aktivnost vseh komunistov.

Občinska konferenca ZKS Ljubljana-Šiška je zato na podlagi poglobljene razprave sprejela naslednje zaključke in usmeritve:

Izvozna usmerjenost našega gospodarstva kot potreba in dolgoročni interes združenega dela še naprej ostaja v prvem planu naših prizadevanj, ne samo za zmanjšanje plačilno-bilančnega primanjkljaja, pač pa tudi kot instrument racionalizacije stroškov, boljše izrabe proizvodnih zmogljivosti in povečanja produktivnosti dela.

Iz tega razloga bomo ponovno ocenili razmere v vsakem tozdu in sprejeli dodatne ukrepe za povečanje izvoza, zlasti na konvertibilna področja in v dežele v razvoju. Za uresničevanje ciljev trajne izvozne orientacije ZK v skladu s sprejetimi usmeritvami še naprej v smeri povezoovanja delovnih organizacij in priprave dolgoročne izvozne strategije.

Temeljno vprašanje stabilnosti družbenoekonomskega razvoja in kakovosti ter učinkovitosti gospodarjenja je nadaljnja samoupravna preobrazba družbenoekonomskega odnosa. Pri tem je odločilno vprašanje, ki je tudi izhodišče politične akcije ZK, koliko delavci v združenem delu resnično upravljajo s pogoji in rezultati svojega dela v enostavni in razširjeni reprodukciji. To je eno od osnovnih razrednih vprašanj, ki mora z vsebinskega vidika uveljavljanja samoupravnih družbenoekonomskega odnosa na dnevni red vsake osnovne organizacije ZK.

Za uresničitev ciljev ekonomske stabilizacije moramo doseči odločilni preobrat v investicijski politiki, investicijsko porabo pa uskladiti s planiranimi cilji družbenega razvoja in z ustvarjenim dohodkom. Zlasti je pomembna naloga, da se poveča učinkovitost vloženih sredstev.

ODGOVORNOST

Zahtevali bomo odgovornost za neizpolnjevanje ali neustrezno izpolnjevanje planskih obveznosti, pa tudi ravnanje, ki ne vodi k uresničevanju samoupravnih sporazumov o temeljnih plana. Neizpolnjevanje plana v sleherni samoupravni asociaciji mora voditi komuniste v razčlenjevanje vzrokov za stanje in oblikovanje ukrepov za odstranjevanje pomanjkljivosti pri delu in gospodarjenju.

Odločilnega pomena je vsestransko pospeševanje integracij organizacij združenega dela na dohodkovnih temeljih in preseganje razdrobljenosti dela in sredstev. To na eni strani pomeni krepitev temeljnih organizacij kot izhodišča za upravljanje delavcev z delom in poslovanjem ter sredstvi v delovni organizaciji, pa tudi krepitev odnosov družbene produkcije.

Na področju nagrajevanja po delu in rezultatih dela je potrebno v skladu s pripravljenimi izhodišči ter enotnim delovanjem sindikata in organov samoupravljanja z akcijo znotraj sindikata in organov samoupravljanja preveriti in dograjevati samoupravne splošne akte s področja delitve osebnega dohodka, čistega dohodka in skupne porabe. Izoblikovati moramo in v praksi uveljaviti takšno ekonomsko politiko in mehanizme za oblikovanje, delitev in prilagajanje osebnega dohodka, ki bodo temeljili na delu, na rezultatih dela, na rezultatih delavčevega dela, na njegovem upravljanju s pogoji dela in poslovanja ter gospodarjenja s sredstvi za tekočo in razširjeno reprodukcijo v lastnem delovnem okolju ter v vseh oblikah proizvodne, poslovne ali interesne povezanosti.

Dohodek in osebni dohodek delavcev morata postati tudi trdna materialna podlaga reprodukcije delovnih zmogljivosti delavcev in podlaga za zadovoljevanje njihovih materialnih in duhovnih potreb v skladu z možnostmi, ki jih daje družbena proizvodnja na sedanji stopnji razvitosti proizvodnih sil.

Tam, kjer s samoupravnim sporazumom ni določenih meril za razporejanje čistega dohodka za maso sredstev za osebne dohodke, skupno porabo in sredstev za razširitev materialne osnove dela, morajo komunisti dati pobude za vključitev v akte, ob upoštevanju družbenega dogovora.

ra o skupnih osnovah za oblikovanja in delitev sredstev za osebni dohodek in skupno porabo.

Pri tem moramo vztrajati, da se v samoupravnih splošnih aktih določi minimalna akumulacija, katera bo opredelila, kdaj OZD posluje z motnjami, zaradi česar mora ta v sanacijskem postopku predvideti ukrepe za njihovo odpravo.

Še naprej bomo vztrajali na doslednem uveljavljanju načela, da je vsako delo merljivo in da lahko le na tej osnovi delavec pridobiva svoj osebni dohodek.

Težki delovni pogoji, proizvodni in ustvarjalni značaj dela in konkretna odgovornost morajo v samoupravnih aktih s področja delitve osebnega dohodka dobiti ustrezen poudarek, ki bo izviral iz ustreznih meritev delovnih pogojev in analize organizacijskega dela, ki narekujejo ustrezne odgovornosti.

Občinska konferenca ZKS nalaga komiteju OK ZKS, da daje pobude za akcijske oblike povezovanja komunistov v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela, kar prispeva k hitrejšemu uveljavljanju uresničevanja delitve po delu.

M. S.

Nov uredniški odbor

Časopis LITOSTROJ je v novih rokah! Ne sicer povsem, vendar je tako kot povsod, tudi v uredništvu treba včasih nekoliko »rotirati« in se pomladiti. Zato je delavski svet delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj na svoji 1. seji z dne 31. marca 1982 imenoval nov uredniški odbor, katerega sestava je razvidna iz glave časopisa.

Ko sta se na prvi oziroma zadnji seji srečala novi in stari odbor, sta ocenila, da je kvaliteta časopisa LITOSTROJ na zelo visoki ravni, tako po vsebinski kot oblikovni plati, kar potrjujejo tudi primerjave z drugimi tovarniškimi glasili. Glavna naloga v bodoče bo obdržati kvaliteto časopisa na obstoječi ravni, še razširiti krog dopisnikov in se s tem zavarovati pred morebitno praznino v primeru prenehanja aktivnosti dosedanjih sodelavcev. S tem v zvezi so bili že izvedeni oziroma so v pripravi posebni sestanki in seminarji za dopisnike časopisa in za poročevalce Internih informacij, katerih izdajanje prav tako vodi uredniški odbor.

Vloga novega uredniškega odbora se bo v bodoče nekoliko spremenila, saj smo prav sedaj pred začetkom usklajevanja naših samoupravnih splošnih aktov na področju informiranja z zakonom o javnem obveščanju oziroma z novosprejetim zakonom o družbenem informacijskem sistemu. Nov izdajateljski svet bo prevzel tiste funkcije uredniškega odbora, ki se tičejo idejne zasnove, splošne politike ter dolgoročnega koncepta izhajanja časopisa, medtem ko bo uredniški odbor obdržal operativne naloge, kot so ocenjevanje posameznih izdaj časopisa ali odločanje o objavi posameznih člankov.

Novi uredniški odbor si ob začetku svojega dela želi predvsem, da bi se delavci večkrat spomnili na (doslej) osamljene modre dopisniške skrinjice in da bi časopis res bil to, kar oznanja ob svojem imenu: GLASILO DELAVCEV TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ.

Anton Tomažič

Prve seje so za nami

Od volitev delegatov v delegacije samoupravnih interesnih skupnosti in delegatov v družbenopolitične zbornice sta minila že dobra dva meseca. V tem času so se že sestale prve skupščine, na katerih so volili predsednike, namestnike in ostale organe, potrebne za nemoteno delovanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti oz. zbora združenega dela.

Tako, kot so se sestajale na svojih prvih ustanovnih sejah občinske, mestne, republiške oziroma zvezne skupščine, smo imeli vrsto ustanovnih sestankov tudi v naši delovni organizaciji.

Po odloku skupščine občine Ljubljana-Šiška je prišlo v nekaterih skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti do bistvenih sprememb. Najpomembnejša sprememba je zmanjšanje delegatskih mest skupščine, kar pomeni, da so se delegatska

mesta zmanjšala tudi nekaterim organizacijam združenega dela, tudi delovni organizaciji Litostroj. Po novem statutarnem sklepu o sestavi skupščine ima Litostroj v SIS za otroško varstvo, v SIS za izobraževanje, v SIS za raziskovanje, v SIS za telesno kulturo in v SIS za kulturo, dvoje delegatskih mest. V omenjenih skupščinah, ki so voljene v preteklem mandatnem obdobju, pa je imela naša delovna organizacija štiri delegatska mesta. Štiri delegatska mesta pa imamo v sedanjem mandatnem obdobju v skuščinah SIS za zdravstvo, stanovanjsko gospodarstvo, zaposlovanje, pokojninsko invalidsko zavarovanje, kakor tudi v

skupščini družbenopolitičnega zbora.

Prav tako je prišlo do sprememb pri sestavi konferenc delegacij. Sedaj tvorijo konference delegacij poleg naših temeljnih organizacij oziroma delovnih skupnosti tudi nekatera predstavništva delovnih organizacij, trgovska podjetja, zavarovalnice itd., ki imajo sedež v občini Ljubljana-Šiška. Po istem statutarnem sklepu je prišlo tudi do zamenjave temeljnih organizacij, ki so bile v preteklem mandatnem obdobju nosilec konference; namesto prejšnjih nosilcev so sedaj nosilci druge temeljne organizacije.

To je le nekaj bistvenih sprememb, ki jih je prineslo novo mandatno obdobje. Zahteve po kvalitetnejšem delegatskem gradivu pa žal statutarne sklepe ne zajema; ta želja je bila že velikokrat pisno ali ustno izrečena in je že skrajni čas, da jo pripravljalci delegatskih gradiv tudi upoštevajo.

S. Mrkun

Novi člani organov ZKS

V obdobju od meseca marca do konca maja so bili na programsko volilnih konferencah izvoljeni novi člani posameznih organov in komisij ZKS v občini Ljubljana-Šiška in mestu Ljubljana.

Tako sta bila za nova člana občinske konference ZKS Ljubljana-Šiška iz osnovnih organizacij ZKS iz Titovih zavodov Litostroj izvoljena tovariša Stanislav Bradeško in Franc Čopi.

Tovariš Stanislav Bradeško je obenem tudi član komiteja občinske konference ZKS Ljubljana-Šiška, tovariš Franc Čopi pa sekretar aktiva delavcev neposrednih proizvajalcev pri občinski konferenci ZKS Ljubljana-Šiška.

Za predsednika statutarne komisije, ki deluje pri občinski konferenci je bil izvoljen tovariš Miha Premk, za predsednika komisije za organiziranost, razvoj in kadrovsko politiko pa tovariš Marjan Sigulin.

V mestno konferenco ZKS Ljubljana sta bila izvoljena tovariša Janez Elikan in Vukoslav Živković. Tovariš Janez Elikan je bil izvoljen tudi za izvršnega sekretarja za družbenoekonomske odnose pri mestni konferenci ZKS Ljubljana in bo to delo opravljal profesionalno.

Vsem novoizvoljenim članom organov in komisij želimo uspešno delo v novem mandatnem obdobju.

M. S.

Tako štafeta mladosti, kot kurirčkova pošta simbolizirata mladost, svobodo in prijateljstvo med narodi in narodnostmi Jugoslavije. Zavedamo se, da nas ne združuje le skupen boj, temveč tudi skupna pot in razvoj samoupravne socialistične Jugoslavije. Tako smo tudi s kurirčkovo pošto, ki smo jo sprejeli v Litostroju, izrazili našo trdno pripravljenost slediti poti, ki smo jo začrtali skupaj s tovarišem Titom. (Foto: E. L.)

Kazalci uspešnosti...

Osnovna pravica delavca je, da razpolaga z rezultati svojega in združenega dela, pri tem pa mora poznati učinkovitost poslovanja. Ta učinkovitost pa je prikazana s kazalci, s katerimi se morajo izkazovati rezultati dela delavcev in poslovanja temeljne in delovne organizacije. Ti kazalci so izračunani na podlagi bilance uspeha in so zakonsko predpisani.

V Internih informacijah so prikazani kazalci po temeljnih organizacijah, danes pa si bomo ogledali, kako posluje delovna organizacija.

Kazalci prikazujejo rezultate v primerjavi z rezultati, ki so bili doseženi v preteklem istem obdobju in primerjavi s planom. Če je indeks 100, pomeni, da smo dosegli iste rezultate kot v preteklem obdobju, če je indeks pod 100, smo dosegli manj, če pa je nad 100, smo lanskoletne rezultate presegli. Plan smo dosegli, če je indeks 25, nismo ga dosegli, če je pod 25, presegli pa smo ga, če je indeks večji od 25.

Kazalci poslovanja za I. četrtoletje po ZZD 140. člen:

	Plan 1982	I. četrtoletje 1982	I. četrtoletje 1982	Indeks	
	1	2	3	3:1	3:2
1. Dohodek na del.	538.143	90.560	105.694	19,6	116,7
2. Dohod. v primer. s povpreč. uporab. poslovnimi sred.	43,4	7,9	7,3	16,9	92,7
3. Čisti dohodek na delavca	373.600	59.434	67.738	18,1	113,9
4. Akumul. v primer. z dohodkom	21,7	25,4	8,2	37,7	32,3
5. Akumul. v primer. s čistim dohodkom	29,7	35,9	11,9	40,1	33,1
6. Akumul. v primer. s povpreč. uporab. poslov. sredstvi	9,4	2,0	0,6	6,3	30,0
7. Osební dohodki in sredstva za skupno porabo na delavca	277.092	41.673	63.769	23,0	153,0
8. Čisti oseb. dohod. na del. (mesečno)	15.845	11.189	14.537	91,7	129,9

I. REALIZACIJA PLANA V I. ČETRTOLETJU 1982

Količine in vrednosti

V prvih treh mesecih smo dosegli 2180 ton količinske proizvodnje, kar je v primerjavi s planom 13,6 % (moralo bi biti 25 %), v primerjavi z lanskim letom pa 91,5 %.

Realizacija v livarnah je 1862 ton, kar je glede na plan 22,3 %, glede na lanskoletno realizacijo za 88,9 %. Od tega je blagovna realizacija 1044 ton, plan je tako 26,8-odstotno dosežen.

V zvezi z gornjimi podatki je bila narejena ponovna analiza po teamih blagovnih skupin o dejanskih možnostih izvrševanja plana.

Ta analiza je pokazala, da smo z oziroma na materialne, kadrovske in finančne možnosti sposobni izvršiti realizacijo količinske proizvodnje v višini 15.449 ton osnovne proizvodnje in 3.890 ton ulitkov blagovne proizvodnje.

Dosežena količinska proizvodnja nam je dala 779.741.622 din, od tega na domačem trgu 617.619.181 (79 %), na konvertibilnem tržišču 52.779.000 din (7 %) in klirinškem tržišču 109.343.000 din (14 %).

V primerjavi s dinamičnim planom I. četrtoletja smo dosegli 73 %, od tega:

- domači trg 98 %
- konvertib. tržišče 155 %
- klirinško tržišče 33 %

II. LIKVIDNOST

Predvidena količinska realizacija do konca leta 1982 nam narekuje, da moramo tudi v pogledu likvidnosti ukrepati. Bistvo tega je, da ne trošimo več kot imamo, to se pravi, da prilagodimo odlive prilivom, te pa povečamo še za naše pretekle obveznosti.

Nova situacija nam narekuje, da moramo do konca leta 1982 ustvariti na domačem trgu 2.320.821.000 din in na tujem trgu 1.271.439.000 din, skupaj 3.592.260.000 din lastne reali-

zacije (prilivov) in pridobiti 713.700.000 din dodatnih kreditov za pokrivanje nastajajočih in poravnavo obstoječih obveznosti do konca leta.

V zvezi z zgornjimi prilivi pa moramo tudi uskladiti odlive, predvsem pri dobaviteljih na 1.080.000.000 din za repromaterial, servis, vzdrževanje. To dovoljuje mesečno porabo v višini 120.000.000 din, od tega:

- IVET 18.000.000
- PTSE 3.000.000 in
- repromaterial 99.000.000 din mesečno.

Vse ostale obveznosti so:

- osebni dohodki 915.700.000 din
- obveznosti do družbe 99.600.000 din
- dobavitelji za investic. 250.000.000 din

— skupna poraba 113.800.000 din

— krediti in obresti 1.165.976.000 din

s tem, da nastane pozitivna razlika 340.442.000 din.

Povzetek je napravljen iz programa reševanja likvidnostne situacije Litostroja za Ljubljansko banko.

III. PLANSKE OBVEZNOSTI DO KONVERTIBILNIH PRILIVOV

Ob ugotovitvi, da je potrebno za nabavo reprodukcijskega materiala s konvertibilnega tržišča 318 milijonov din (približno 7 milijonov dolarjev) in da je za trenutno znane količine v obliki deviznega deleža potrebno zagotoviti 2.444.000 dolarjev, imamo pa še pretekle obveznosti, je potrebno v letu 1982 zagotoviti 19,4 milijonov dolarjev prilivov. V tem smislu je dogovorjeno, da se vsi naporí podredijo cilju: zagotoviti 10 milijonov dolarjev dodatnega priliva na že znanih 9,4 milijona dolarjev. TOZD PRODAJA je že pripravila intenzivni program, kar zahteva angažiranje tudi ostalih funkcij proizvodnega procesa: tozd IRRP, proizvodni tozdi in tozd NABAVA.

IV. NABAVNA POLITIKA

Naročila in plačila dobaviteljem morajo biti v skladu s prilivi realizacije. Z oziroma na plan prilivov in ostalih obveznosti nam položaj dovoljuje, da trošimo za ves nabavljen material mesečno 120.000.000 din (proizvodnja, PTSE, IVET-plin, energija, elektrika). Za dosego tega mora tozd NABAVA tedensko poročati v pisni obliki, za koliko so bila pretekli teden izdana naročila in kdaj se z njimi računa obremenitev tozda.

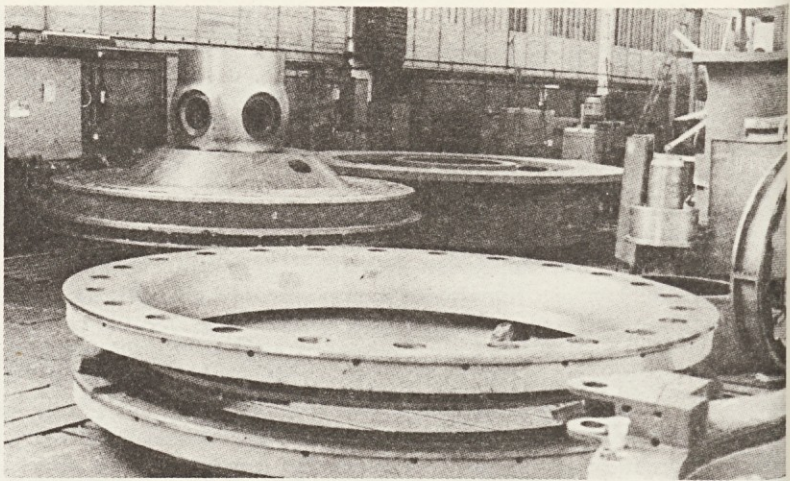
V. OBVLADOVANJE PROCESA RENTABILNOSTI V LITOSTROJU

Slab finančni položaj nam pove, da rentabilnost ni na ravni planiranih

podatkov. Če primerjamo dosežene rezultate v I. četrtoletju 1982 z enakimi obdobji preteklih let, vidimo, da nam rentabilnost z leti pada z oziroma na preveliko angažiranja obratnih sredstev in premajhne realizacije. V letu 1980 smo dosegli 9,3 din dohodka na 100 din vloženih sredstev, v letu 1981 pa samo 7,9 din.

V prvem četrtoletju 1982 smo ustvarili 432.500.154 din dohodka in če to primerjamo s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi, ugotovimo, da smo dosegli 7,3 din dohodka na 100 din vloženih sredstev. Po planu bi morali doseči 10,9 din odhodka.

Navedeni podatki nam povedo, da še vedno ne obvladujemo celotnega proizvodnega in poslovnega procesa

Lepotica na Soči

Lepotica na Soči — HE Solkan dobiva končne oblike in zori za tovarniško montažo — žal pri vsej energetske krizi še ni zelene luči za tretji agregat. Na sliki imamo turbinski pokrov, vodilnikov obroč in ohišje ganilnika (Foto: E. L.)

Obiskali so nas...

Prerod kratkim sta nas obiskali kar dve sindikalni organizaciji iz ČSSR. Od 20. do 23. aprila je bila naš gost tričlanska delegacija iz tovarne turbinske opreme ČKD Blansko (na sliki), katero je vodil predsednik njihovega sindikata tov. Mojmir Dymáček, od 10. do 13. maja pa tričlanska delegacija tovarne elektroopreme Jurij Fučík iz Brna; vodil jo je predsednik sindikata Nadežda Jilková.

Konferenca OOS Titovi zavodi Litostroj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in predstavnikom tozda ZSE se je z obema delegacijama pogovarjal o nadaljnji izmenjavi na področju kulturne dejavnosti in rekreacije, oziroma počitniške izmenjave.

Zaradi novih zveznih carinskih predpisov so se dokončne pogodbe o izmenjavi sklenile samo za leto 1982.

Razgovori obeh delegacij so pokazali, da je želja delavcev njihove in naše delovne organizacije ta, da se sodelovanje nadaljuje tudi v prihodnje, vendar bi se o tem dogovarjali za vsako leto posebej.

Z. Hribernik

Na področju talnih vozil in naprav 5.700 ton v vrednosti 1.219.800.000 din s povprečno ceno 214,00 din, od tega na konvertibilno področje 97.760.000 din (1.955.000 \$).

Na področju preoblikovalne opreme 4.300 ton v vrednosti 791.200.000 din, od tega na konvertibilno področje 41.050.000 din (821.000 \$) s povprečno ceno 184,00 din.

Pri ulitkih predvidevamo 4.000 ton v vrednosti 488.000.000 din, od tega 21.600.000 din na konvertibilno področje (432.000 \$) s poprečno ceno 122,00 din.

Skupno z delovno organizacijo je predvideno 21.420 ton v skupni vrednosti 4.703.000.000 din s povprečno ceno 219,56 din, na konvertibilno področje pa 800.000.000 din (16.000.000 dolarjev).

Navedeni podatki so kot predosnutek za razpravo v TOZD Prodaja, ki mora v maju dati svoje stališče, da bi na ta način TOZD/DS obravnavali gospodarski načrt in bi v mesecu juniju pripravili osnutek srednjeročnega plana 1981—1985 za leto 1983.

B. Tertnik

(vrednost v tisoč din)

Proizvod	Ocena realizacije 1982				
	ton	dom. trg	konvert.	kliring	skupaj
Turbine	1.739	228.490	211.282	25.480	465.252
Črpalke	1.074	225.170	31.968	1.920	259.058
Žerjavi in reduktorji	2.513	121.101	27.930	420.462	569.493
Cementarne	511	67.497	—	—	67.497
Diesel. motorji	1.017	415.900	26.325	102.511	544.736
Strojni deli	286	112.042	—	—	112.042
Skupaj osnov. proizvod.:	7.140	1.170.200	297.505	550.373	2.018.078
TVN	4.557	986.302	54.310	6.895	1.047.507
PPO	3.752	304.683	22.803	489.070	816.556
Skupaj final. izdelki	15.449	2.461.185	374.618	1.046.338	3.882.141
Ulitki blagovna	3.890	449.107	11.998	5.902	467.007
SKUPAJ:	19.339	2.910.292	386.616	1.052.240	4.349.148

OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATOV

Vodijo nas novi predsedniki

Letošnje leto se je začelo tudi s spremembami v vodstvu osnovnih organizacij sindikata, saj se je dosedanji predsednik iztekel mandatna doba. V večini osnovnih organizacij so morali izvoliti nove, v dveh pa so predsednikoma mandatno dobo podaljšali.

Lahko rečemo, da so do sedaj predsedniki že dodobra zaorali ledino. Že so se vživeli, pridobili so si tudi že prve izkušnje, zato smo se ob njihovi predstavitvi imeli kaj pogovarjati. Pogovori, ki so bili sprva le skromno zastavljeni, so se z dodatnimi mislimi in vprašanji razširjali in se daljšali, zato bomo tudi tokrat morali predsednike osnovnih organizacij sindikata predstaviti v dveh številkah časopisa.

Anton VIDMAR, TOZD ZSE

Tovariš Vidmar je v Litostroju zaposlen že dve leti, opravlja pa delo vodje snažilne skupine. Pred tem je bil zaposlen v Zavodu za rehabilitacijo invalidov v Soči in je bil že tam aktiven družbenopolitični delavec.

V Litostroju je bil tovariš Vidmar januarja izvoljen za predsednika sindikata v tozdu ZSE. Najprej se je seznanil z dosedanjim delom osnovne organizacije, na podlagi tega pa je skupaj z nekaterimi člani izdelal tudi nov letni program. Ta je bil na zboru delavcev sprejet in tako delo osnovne

šteti vse probleme, s katerimi se ukvarja osnovna organizacija v tozdu TVN. Med drugim je to problematika izpolnjevanja plana, izboljšanja tehnologije, reševanja problemov v zvezi z nabavo materiala, problem nagrajevanja, stanovanjska problematika in podobno. Močno se je sindikat angažiral pri nagrajevanju, ki je povezano s tehničnimi normami, vendar na žalost to še vedno ni urejeno.

V tozdu imajo 5 sindikalnih skupin. Delo je kolektivno, prav tako tudi odločanje. Čeprav je delo po-

lovno dobo v Litostroju, saj je med nami že 28 let. Po poklicu je tehnolog I, med pomembnejšimi funkcijami, ki jih je opravljal doslej, pa je bila funkcija predsednika delavskega sveta tozda PTS, ki jo je opravljal dve mandatni dobi. Prej v sindikatu ni nikoli delal, zato mu je ta funkcija na začetku delala nekaj težav. Za osnovno nalogo si je zastavil, da mora sindikat delati »tako, kot je treba«. To pa je v Servisu dokaj težko, ker imajo tamkajšnji delavci veliko terenskega dela in so precej odsotni. To tudi otežkoča delo komisij, tovariš

govorov spodkopavajo temelje zaupanja sindikalne organizacije.

Slavica MRKUN, DS SSP

Med novimi predsedniki smo letos izvolili tudi dve predsednici, in sicer v delovni skupnosti SSP in v tozdu PZO. Slavica je v Litostroju zaposlena že 10 let, v tem času pa je bila predsednica mladine osnovne organizacije, delegat aktiva mladih komunistov na občini Šiška, delegat v delavskem svetu DO, sekretar OO sindikata in tako naprej. Kot sekretar

Štefka SLAKAN, TOZD PZO

Tudi Štefka je v Litostroju zaposlena že 9 let, pri delu sindikata pa je začela delovati že vse od ustanovitve samostojnega tozda. Začela je kot poverjenik sindikalne skupine in obenem sekretar IO, leto pozneje je bila

osnovne organizacije sindikata si je pridobila osnovne izkušnje za opravljanje sedanje funkcije, zato je tudi sedaj brez težav začela z delom.

Za osnovno nalogo sindikata in svojo si je tovarišica Mrkunova zastavila, povezati delovno skupnost v trdno celoto, s čimer se sedaj ravno ne more pohvaliti. Na žalost še vse preveč prevladujejo lokalistični interesi, kar se odraža tudi pri delu strokovnih služb. Najti pa bi bilo treba tudi skupni jezik s samoupravnimi organi, ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in zlasti z vodstvom. Že dlje časa tudi ugotavljamo, da bi bilo edino smiselno imeti le enega vodjo delovne skupnosti, saj je tako delo le še bolj razdrobljeno. Sodelovanje sindikata s samoupravnimi organi je že zaživelo, ostali pa očitno ne čutijo kaj dosti potrebe po enotnosti akcij.

Sindikat je po Slavičinem mnenju, organizacija, ki naj se ne ukvarja le s socialno politiko, temveč tudi z rezultati in uspehi ali neuspehi poslovanja, biti mora tudi pobudnik za večjo delovno disciplino, obravnavati mora vse pravilnike, samoupravne sporazume, ki jih sprejemamo na nivoju delovne organizacije in podobno. Vsi člani sindikata si moramo prizadevati, da bi odpravili pomanjkljivosti.

Glede na to, da se v delovni skupnosti pritožujejo nad slabo obveščenostjo, zlasti o delu sindikata, je nova predsednica napovedala kroženje zapisnikov med vsemi člani, pred sestanki pa bodo člani IO dobili tudi gradivo, ki ga bodo obravnavali na sejah.

Dobro delo zahteva veliko časa, ki gre na žalost na račun rednega dela. Vendar pa so ji pri delu v veliko pomoč tudi člani IO in posebno sekretar. Dobro so začele z delom tudi komisije, čeprav lahko rečemo, da je bilo njihovo delo dobro tudi že prej. Malo slabši je položaj pri sindikalnih skupinah, ki so v DS tri, vendar pa novoizvoljena predsednica pričakuje, da bo tudi to delo steklo tako, kot mora.

Delovna skupnost najbrž med vsemi osnovnimi organizacijami vodi po številu sestankov, vendar pa so to nadvse kratki in delovni sestanki. Člani med drugim obravnavajo rezultate poslovanja, stanovanjsko problematiko, različne pravilnike in podobno, zelo dobro so uspele tudi volitve, za kar gre velika zasluga sindikalnim skupinam in IO. Nasploh lahko rečemo, da je delo sindikata v tem obdobju popolnoma zaživelo.

Ob koncu je Slavica kot predsednica sindikata le zaželela, da bi člani

izvoljena za predsednico mladinske organizacije tozda, bila pa je še predsednica izvršilnega odbora pri DS in članica mnogih drugih organov.

Člani osnovne organizacije sindikata so jo že v prejšnjem mandatnem obdobju poslali v občinsko sindikalno šolo, kar naj bi bila predprava na prevzem funkcije predsednika. Že prej pa je sodelovala tudi s predsednikom sindikata, tako da ima izkušenj za delo dovolj.

Tudi v tozdu PZO si člani sindikata prizadevajo, da sproti spremljajo vse akcije. Osnovna naloga v tem trenutku pa je, da obravnavajo spremembe in dopolnila pravilnika o stanovanjski problematiki, zaživeti pa mora tudi delo odbora za varstvo pri delu. Le-ta je zelo potreben prav zaradi specifičnosti dela v tozdu in za izboljšanje pogojev dela. Predlog za ustanovitev tovrstnih odborov je bil podan na 9. kongresu ZSS in nekatere delovne organizacije so jih že ustanovile. Predsednica upa, da bo delo odbora kmalu v popolnosti zaživelo.

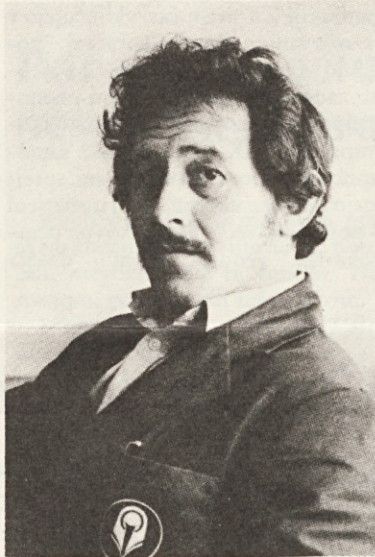
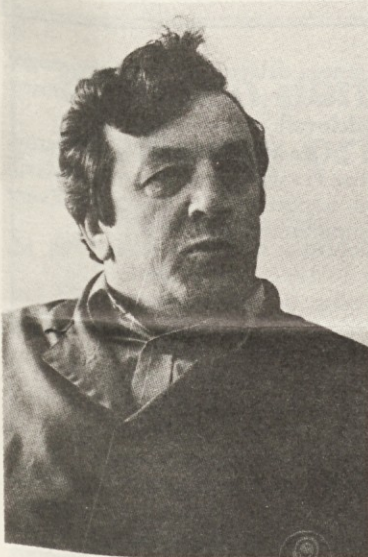
Globalen načrt za delo sindikata so v tozdu PZO seveda naredili, konkretnije naloge pa bodo prilagajali po potrebi. Po mnenju tovarišice Slakanove sindikat med delavci na žalost še nima tistega mesta in ugleda, ki bi ga moral imeti. Še vedno prevladuje miselnost, naj sindikat skrbi za ozimnico, za izlete in podobno. Zato bi bilo treba v prvi vrsti spremeniti zavest ljudi, da je sindikat organizacija, kakršna je zapisana v statutu. Delavci naj bi preko sindikata uveljavljali svoje interese in svoje pravice — skratka, v sindikatu naj bi našli sami sebe.

V tozdu PZO se lahko pohvalijo, da sindikat zelo dobro sodeluje z ostalimi DPO in zlasti z vodstvom, katerih predstavniki se redno udeležujejo sej sindikata.

Veliko volje pri delu pa ji dajejo tudi delavci sami, ki ji zaupajo in jo spodbujajo. Aktivni pri delu so vsi člani IO, na žalost je slabše le delo sindikalnih skupin.

Omenimo lahko še to, da je Štefka za svoje delo pri sindikatu že lani prejela srebrni znak sindikata, kar pomeni, da je bilo njeno delo že prej zelo uspešno. Kot novoizvoljena predsednica pa si želi, da bi kolektiv sprejel sindikat tak, kot je, da bi mu zaupal in dajal pobude ter usmeritve za delo. S pomočjo vseh članov sindikata, Štefka upa, da bo delo, ki je sedaj dobro zastavljeno, steklo brez večjih težav. Tak način dela pa bo lahko vzbudil zaupanje in sodelovanje ljudi.

M. M.

organizacije zdaj že poteka po ustaljenem redu.

Kadrovska struktura delavcev v tozdu ZSE je pač taka, da delavce najbolj privlači športne prireditve in seveda vsakoletni izlet, ki se ga radi udeležujejo. Izvršni odbor sindikata se sestaja približno enkrat na mesec, prizadevajo pa si predvsem izboljšati delovno disciplino. Tovariš Vidmar si kot predsednik želi, da bi bili sestanki čim krajši in učinkoviti, a se na žalost velikokrat zavlečejo. Želi pa si tudi, da bi bili odnosi v tozdu dobri in da bi delavci sindikat čutili kot svojo organizacijo, ki naj jim pomaga pri vsakdanjem delu in življenju.

Zvonko UNIJAT, TOZD TVN

Po poklicu je tehnolog I, v Litostroju pa je zaposlen že 18 let. Tovariš Unijat je bil za predsednika zdaj izvoljen že drugič, tako se mu torej podaljšuje mandatna doba. Izkušenj si je v polnih dveh letih nabral dovolj, lahko pa je tudi ocenil dosedanje delo osnovne organizacije sindikata. Tovariš Unijat je dejal, da se je na začetku kar malo bal dela v tako mladem tozdu. Ne le, da je bil to na novo ustanovljen toz, temveč je bila v njem tudi glavnina zelo mladih ljudi — le-ti pa imajo manj delovnih izkušenj in precej socialnih problemov. Tudi število zaposlenih se je z začetnih 65 naglo povzpelo na sedanjih 218. Zato je bila pri takih pogojih potrebna še večja angažiranost sindikata. Pri delu sindikalne organizacije je od vsega začetka veliko pomagala tudi mladina, sindikat pa si je z dobrim delom kmalu tudi pridobil zaupanje delavcev v tozdu. Težko je na-

razdeljeno na sindikalne poverjenike, ga je vedno preveč. Posebno pri obravnavanju disciplinskih prekrškov sindikat močno sodeluje z mladino. Uspehi so se kmalu pokazali, tako da pride sedaj na disciplinsko komisijo manj pritožb kot prej.

Tovariš Unijat se nad delom ni pritoževal, le to je dejal, da mu funkcija odvzame preveč delovnega časa — približno tri četrtine. to se mu pozna še posebej zato, ker je njegovo delo močno vezano na neposredno proizvodnjo.

Sindikat v tozdu TVN zelo dobro sodeluje tudi z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in se vključuje v vse akcije v tovarni. Po mnenju tovariša Unijata so zelo pomembni in koristni tudi sestanki predsednikov osnovnih organizacij sindikata, saj tu obravnavajo probleme, ki se pojavljajo v bazi. Pri samem opravljanju funkcije pa si želi, da bi se delavci bolj vključevali v razprave in v reševanje problemov. Delo naj nikakor ne bi bilo formalno. Ravno za tak, formalen način dela je navedel zadnji zbor delavcev, ki je obravnaval problematiko, ki je bila delavcem v samskih domovih še kako pomembna, zaradi dopustov pa jih je prav tedaj večina manjkala. Res je sicer, da so bili dopusti omejeni, vendar je prišla ta omejitev časovno prepozno. Pri delu sindikata bi morali aktivno delati vsi člani, predsedniki komisij in poverjeniki, komisije pa bi morale delati bolj samostojno in samostojno odločati. Šele tako bo delo sindikata uspešno.

Valentin ŽAGAR, TOZD PTS

Tovariš Žagar je verjetno novoizvoljeni predsednik z najdaljšo de-

žagar pa upa, da bo do konca mandata uredil tudi to.

Zaradi takšnih razlogov je tudi glavnina dela prepuščena predsedniku. Delo mu je nekoliko olajšano zato, ker je njegov namestnik nekdanji predsednik osnovne organizacije in mu je v veliko pomoč. Osnovna organizacija sindikata tesno sodeluje tudi z ZK in z mladino, katerih predstavnike redno vabi na svoje seje. To je obenem najboljši način, da se sproti dogovarjajo za tekoče akcije in reševanje različnih problemov. Sestanke sklicujejo po potrebi in se trudijo, da so čim krajši. Najbolj burne teme so, kadar obravnavajo nagrajevanje, stanovanjsko problematiko, pravilnik o izrabi sredstev skupne porabe v skupne namene in podobno. V tozdu PTS so zbori delavcev nekoliko drugačni, saj se delavci celega tozda zberejo v jedilnici. Ker jih je bolj malo, lahko na zborih tudi aktivno sodelujejo, večja pa je tudi disciplina.

Tovariš Žagar si kot predsednik želi, da bi gradiva, ki jih mora sindikat obravnavati, dobili prečiščeno in kratka. Navadno pa pridejo gradiva naravnost iz občine in tako člani ne vedo, ne kod ne kam z njimi. Gotovo bi jih morale najprej obravnavati strokovne službe in konferenca OOS — na ta način pa bi bila celotna sindikalna organizacija v tovarni hitrejša in uspešnejša. Tovariš Žagarju se je zdelo pomembno, da se skupnih dogovorov, ki jih sprejmemo na nivoju delovne organizacije, tudi vsi zares držimo. Dogovora pri točkovanju za osebne dohodke, se veliko tozdvov namreč ni držalo. Drugi tozdi imajo zdaj težave, najhuje pa je to, da takšne kršitve do-

Kaj nam je prinesel kongres Zveze komunistov Slovenije?

Besedo imajo delegati

Na zadnjem kongresu ZKS so nas zastopali trije delegati, ki so bili izvoljeni na programsko volilni konferenci v občini Ljubljana-Šiška. Skupno je bilo v naši občini izvoljenih 30 delegatov; med njimi: Alojz Kačič, Vukosav Živković in Janez Elikan, za 12. kongres Zveze komunistov Jugoslavije pa je bil za enega izmed treh delegatov iz Šiške izvoljen Franc Čopi.

O kongresu slovenskih komunistov so veliko pisali vsi časopisi, zato so nas predvsem zanimala mnenja naših delegatov in njihovi vtisi.

Alojz Kačič, VK ključavničar v TOZD MONTAŽA in star komunist, je dejal naslednje:

»Biti delegat na takem kongresu je gotovo velika čast. Žal mi je le, da sem bil vnaprej določen za komisijo za mednarodne odnose, ker bi si bolj želel biti v ekonomski komisiji. Moram pa reči, da je bilo v vseh komisijah zanimivo delo. Veliko smo govorili o podružbljanju politike ter o tem koliko lahko sami prispevamo k temu. To je še posebej izrazito za Litostroj, saj naši monterji delajo na vseh celinah sveta. Nekaj podobnega nam je enkrat rekel že tovariš Tito, ki je dejal, da smo vsi monterji »mini ambasadorji«, saj v svetu predstavljamo Jugoslavijo.

Pozitivno predstavljati Jugoslavijo pa ni le naloga komunistov. Komunist je pravzaprav vsak človek, ki je pošten in ki vestno opravlja svoje delo.

Če se vrnem nazaj h kongresu: kongresni dokumenti so zelo dobro in pošteno napisani. Vendar moramo priznati, da se teh dokumentov zelo malo držimo. Na žalost se vse premalo zavedamo, da delamo s svojimi sredstvi in sami zase. To se opazi predvsem v malomarnem ravnanju z orodji in materialom ter v skrajno malomarnem izrabljanju delovnega časa. Omenim lahko le en primer kakšen je naš odnos do dela. Vedno me zelo razjezi, ko vidim, da se nekateri naši delavci izobražujejo ob delu le s tem namenom, da dobijo višjo ali visoko izobrazbo in to le zaradi višje plače. Na primer tehnik konča višjo prometno šolo in postane tehnolog I. Stopnjo izobrazbe ima primerno, šolo, s katero je prišel do nje, pa sploh ne. To se pravi, da se ne izobražujejo za delo, temveč za plačo.

Polno je napak, o katerih govorimo, ki pa jih nikakor ne moremo odpraviti. Kongres jih je v splošno vse zajel, vendar pa ni prave akcije. Potrebno bi bilo organizirati sestanke in se pogovoriti o teh problemih. Vendar naj bi bili to sestanki z eno ali samo dvema točkama dnevnega reda, a bi le-te res temeljito obravnavali. Tako pa se točk le dotaknemo. In sestanki ne bi smeli biti načelni. Sprejmimo kdaj tudi kakšne konkretne ukrepe proti krivcem, sankcije, na katere pozabljamo. Bojim se, da s takim delom komunisti vse preveč izgubljamo ugled. Prav bi nam prišli tudi kritični članki v časopisu, ki bi opozarjali na probleme, ki gredo pogosto tiho mimo nas. Tak lagoden

način dela ne spodbuja akcije samoupravljalcev ali spreminja našega odnosa do dela. Mislim, da bi morali biti tudi komunisti eden do drugega in sami do sebe bolj poštene. Tako pa se bojimo zameriti in vse to se odraža pri delu, ki ga opravljamo.

Dostikrat premišlujem, da bi morali imeti v bazi izobražene in delovne komuniste, ki bi znali z odločnostjo in svojim političnim znanjem poživiti delo komunistov in spodbujati akcije. Tako pa dobre komuniste pošljemo v srednje in višje politične šole in namesto, da bi bili potem eni gonilnih sil v osnovni organizaciji, jih izgubimo. Res je, da so vse kongresne resolucije podale smernice za naše bodoče delo, vendar se sam

kot delegat sprašujem, kako naj jaz poživim delo? ... Same resolucije in smernice so premalo, če je naša zavest premalo razvita, da vedno znova ugotavljamo, kako nalog nismo izpolnili. In če se bomo tako obnašali tudi po tem kongresu, se stanje gotovo ne bo nič spremenilo in kongres ne bo dosegel svojega namena.

Janez ELIKAN, izvršni sekretar za naloge ZK pri razvoju družbeno-ekonomskih odnosov pri MK ZKS Ljubljana.

Čeprav že več let opravlja profesionalne družbenopolitične funkcije, je še vedno član OO ZK DS SSP in probleme Litostroja dokaj dobro pozna.

O kongresu pa je povedal naslednje: »Kot vsak kongres je tudi ta pomenil v sedanjih etapi razvoja pomenjenje komunistov v odnosu do ključnih nalog razvoja socialističnih samoupravnih odnosov. V zvezi s tem je pomenil novo kvaliteto pri pristopu in obravnavi družbeno-ekonomskih in političnih vprašanj. V pripravi na kongres so se člani Zveze komunistov lotevali čisto konkretnih vprašanj v okoljih, iz katerih izhajajo, kar je bilo izraženo tudi v kongresnih razpravah.

V ospredju je bilo uveljavljanje politike gospodarske stabilizacije, ki je v tem trenutku še tako zahtevna naloga, poudarek pri tem pa je bil na razvoju samoupravnih odnosov v združenem delu in v družbenopolitičnih skupnostih. Nasploh lahko rečem, da je bilo v razpravah izpostavljeno delovanje komunistov v političnem sistemu, posebno v združenem delu.

Veliko pozornosti je kongresna resolucija namenila razvijanju in uveljavljanju ustrezne ideje in akcij-

ske vloge ZK pri uresničevanju sprejetih stališč in usmeritev, kar je osrednja naloga OO ZK v pokongresnem obdobju.

V tem trenutku moramo mobilizirati vse ustvarjalne sile pri konkretiziranju nalog, kar pomeni, da moramo biti ustvarjalno kritični pri ocenjevanju vzrokov za nastale gospodarske razmere v lastnih sredinah in širše. Še posebno pa moramo biti razredno naravnani pri samoupravnem oblikovanju in izvajanju ukrepov. Znebiti se moramo samozadovoljnosti, ki nas včasih navdaja pri našem delu, češ, da smo naredili vse, ostalo pa so tako imenovane objektivne težave, ki jih moramo razreševati širše. Tako gredo pogosto mimo nas problemi, o katerih bi morali v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih razpravljati in poiskati skupne rešitve.

Tu lahko omenim primer Litostroja, ki je bil sedaj že nekaj časa v težji situaciji, posebej glede likvidnosti, kar se izraža v slabšem doseganju planskih ciljev. Vzroki so širši, eden izmed njih je tudi mesečno vprašanje kreditiranja priprave izvoza, kar je potrebno zaradi uspešnejšega prodora na tuja tržišča čim prej razrešiti. Menim, da se nekatere osnovne organizacije ZK prepočasno vključujejo v razreševanje odprtih vprašanj, posebno notranjih, pri čemer še posebno zaostajamo pri akcijskem poenotenju in povezovanju med tozdi oziroma OO ZK. Prav je, da samoupravni in poslovodni organi sprejmejo različne ukrepe, ki so usmerjeni v doseganje večje dohodkovne učinkovitosti, vendar moramo doseči

Delovni ljudje kot nosilci kulturne politike

V okviru priprav na 9. kongres ZKS je mestni komite ZKS organiziral razpravo na temo »Delovni ljudje kot nosilci kulturne politike«. Razprava je bila v torek, 13. aprila 1982 ob 14. uri v dvorani Izobraževalnega centra Litostroj.

Gradivo za razpravo so bili predvsem dokumenti 9. kongresa, posebej tisti del resolucije, ki obravnava delo in naloge ZK na področju kulture in stališča MK ZKS Ljubljana, ko je razpravljala o idejnopolitičnih vprašanjih in delovanju ZK na področju kulture. Na razpravo so bili vabljeni poleg tistih, ki delujejo na področju kulture in delegatov v samoupravnih organih in interesnih skupnostih za kulturo, tudi komunisti iz vseh OO ZK Litostroj.

Razstavljenci so izpostavili kot najbolj zanimiva naslednja vprašanja:

— Kako poteka odločanje delavcev prek delegatskega sistema o kulturi?

— Kako se uveljavlja planiranje kulturnih dejavnosti v organizacijah združenega dela?

— Kako v OZD ocenjujejo in spremljajo posamezne kulturno-umetniške dosežke?

— Ali razvoj ljubiteljske kulture v OZD daje možnosti zadovoljevanja kulturnih potreb in ustvarjalnosti delovnega človeka?

— Kako se uveljavlja kulturna vzgoja kot element doseganja višje kulturne ravni?

— Kako komunisti in OO ZK prispevajo k uveljavljanju kulture v najširšem smislu in reševanju problemov na tem področju?

Razprava je v vsej svoji bogatosti pokazala, da Litostroj ni slučajno izbran kot primarna organizacija združenega dela za razpravo o kulturi. Imamo precej razgibano kulturno življenje, pa vendar lahko še marsikaj prispevamo k reševanju predvsem na področju planiranja kulture, dviganju nivoja kulture dela, urejenosti delovnih mest, delovnega okolja itd.

B. Ilič

večjo stopnjo enotnosti pri izražanju dogovorjenih skupnih nalog, kar moramo tekoče preverjati ter sprotno odpravljati slabosti, še posebej subjektivne.

Za uresničitev programa stabilizacije moramo skozi sindikat in zvezo socialistične mladine aktivirati sle-

hernega delavca, saj je to prvi pogoj za doseganje samoupravnih odnosov v delovnih organizacijah.

To sta bili mnenji dveh delegatov, vtise Franca Čopija pa bomo objavili po končanem 12. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije.

M. M.

Obletnica prvih partizanskih brigad

Letos poteka 40 let od ustanovitve prvih slovenskih narodnoosvobodilnih udarnih brigad, 2. grupe odredov in enajstih odredov narodnoosvobodilne vojske Slovenije. To je pomembna obletnica naše zgodovine in predstavlja veliko prelomnico v povezavi z narodnoosvobodilnim bojem in socialistično revolucijo. Zato je bila 8. maja ob zaključku manifestativnega pohoda na Trgu revolucije v Ljubljani svečanost, kateri je prisostvovalo veliko število udeležencev 26. pohoda po poteh partizanske Ljubljane, živenci tomšičevci, šerčerjevci, gubčevci in cankarjevci ter borci II. grupe odredov. Za štiri desetletja so bili starejši, vendar veseli, kajti v preteklem obdobju se je uresničilo veliko več, ko so si med številnimi boji predstavljali.

Spomladi 1942 se je narodnoosvobodilno gibanje začelo krepiti hitreje v večjem delu Slovenije, razmah pa se je še posebej stopnjeval na italijanskem okupacijskem območju v Ljubljanski pokrajini. Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet je to predvidevalo, zato je dotedanje samostojne čete in bataljone preuredilo v odrede in grupe odredov. Te so dobile nalogo, da na svojih teritorialnih območjih ustvarijo svobodno ozemlje kot osnovno bazo za obstoj enot in istočasno na ta način tudi omogočijo razvoj nove ljudske oblasti v vsej njeni dejavnosti.

OF je bila sposobna združiti vse ljudstvo

Bil je to prelomen dogodek v razvoju oboroženega boja slovenskega naroda. Usoden preobrat je bil mogoč zaradi odločnega vodstva s komunistično partijo na čelu, zaradi izjemne množičnosti in aktivnosti Osvobodilne fronte, predvsem pa zaradi učinkovitosti partizanskih enot, ki so s svojimi napadi na sovražnika na široko bodrile narodnoosvobodilni odpor. Ljudje so se združevali v osvobodilni fronti kot množični vsenarodni gibalni sili. Pod vodstvom komunistične partije se je v neenakopravnem boju spopadla z okupatorji. Uspela je, da so ljudje spoznali zakonitosti razvoja, s temeljito analizo razmer je skupaj s komu-

nisti povezala svojo akcijo za nadaljnjo krepitev odpora z namenom čim bolj množičnega in tudi v vojaškem smislu borbenega udejstvovanja. Z vztrajnim poudarjanjem skupnega interesa socialno izkoriščenega in nacionalno zatiranega delavca, kmeta, izobraženca, je bila bolj množična akcija samo še vprašanje časa.

Največji polet je pomladanska vstaja vsekakor dosegla v Ljubljanski pokrajini, kjer so enote 2. in 3. grupe odredov prisilile italijanskega okupatorja, da je večino dotedanjih manjših posadk umaknil v močno utrjena in zavarovana večja središča ob glavnih prometnih žilah. Z ofenzivo poleti 1942 pa želel uničiti partizanske enote in njihovo vodstvo na območju tedanjega partizanskega svobodnega ozemlja ter s tem zatreti osvobodilno gibanje. Kljub veliki premoči sovražnika tega cilja ni uresničil, saj se je večina enot uspešno izmikala in nadaljevala akcije ter napade v sovražni-kovem zaledju.

Kljub silnemu pritisku sovražnikov, je partizanska vojska rasla in boj se je čedalje bolj razplamteval. Leto 1942 je bilo najhujše, saj je bil sovražnik skupaj z domačimi izdajalci na višku moči, okrepljen sovražnikov pritisk je terjgal reorganizacijo partizanskih enot. Tako so se iz manjših čet grup oblikovali odredi grupe odredov in brigade. Spomladi 1942 je bila ustanovljena Štajerska brigada, ki

je bila zaradi posebne naloge preimenovala v II. grupo odredov. Grupe odredov so že izražale višjo obliko organiziranosti slovenske osvobodilne partizanske vojske.

Že v poznem poletju in začetku jeseni pa se konstituirajo brigade in ob koncu leta delujejo 4 brigade in 8 odredov.

To je bila kadrovska osnova prvim divizijam, ki so bile ustanovljene leto dni kasneje. V bojih prekaljeni poveljniški kadri so predstavljali vodilo jedro vseh kasneje ustanovljenih enot, ki so bile pomemben element ustvarjanja slovenske republike in s tem državnosti slovenskega naroda v okviru nove socialistične federativne republike Jugoslavije.

Velika italijanska ofenziva je vsekakor prečistila tudi partizanske vrste. Odpadli so vsi tisti, ki so postali zaradi hudih naporov, ogromne številčne moči okupatorja in strahovitega terorja ob močni belogardistični propagandi malodušni. Tako so prve štiri slovenske udarne brigade sestavljali že preizkušeni borci, ki so se vzporedno z bojem politično in vojaško dogovarjali. Ker so bile prve brigade ustanovljene med najhujšo ofenzivo, njihova ustanovitve ni bila le eden najbolj pomembnih vojaško političnih ukrepov, marveč so bile hkrati tudi dejansko največji in najdaljnosežnejši uspeh slovenskega partizanskega narodnoosvobodilnega boja v drugi polovici 1942 leta. Osvobodilna fronta slovenskega naroda je prav na okupatorjevo divjanje, strahotno nasilje in zločine odgovorila z ustanovitvijo partizanskih brigad. Te so uničevale okupatorja dokler ni bil popolnoma izgnan iz slovenske dežele. In prav zaradi vseh naštetih dejstev imajo omenjeni dogodki še poseben pomen in se jih velja vedno na primeren način spominjati in jih obeležiti.

M. S.

Poreč nas združuje

Čeprav je 8. prvomajsko srečanje delavcev SOZD ZPS že mimo, vsako leto znova ugotavljamo, da nas v našem sodu ne združujejo samo delo in sredstva ter ekonomski interesi, temveč se z organiziranimi srečanji družin, prijateljev in znancev srečujemo tudi na področju rekreacije, športa, oddiha in kulture. Vse to pa ustvarja pogoje, da se med seboj tudi prijateljsko spoznavamo.

In prav letos, ko je bila udeležba v Poreču ponovno dokaj množična, se je znova izkazalo, da se delavci radi udeležujejo takšnih srečanj. V treh dneh bivanja smo se med seboj spoznali, navezali smo stike z novimi ljudmi, se množično rekreirali in odpočili in ne nazadnje tudi razvedrili.

Ničesar ni manjkalo v Poreču — še najmanj pa sonca, saj nas je prav te dni prvič v letošnjem letu močnejše in toplejše ogrelo.

Na žalost pa so tudi letos ti trije dnevi prehitro minili. Vračali smo se v Ljubljano in v ostale kraje Slovenije, kjer so nas že čakale stare in nove delovne naloge. Gotovo pa so vsem udeležencem ostali prijetni spomini na pretekle dni in želja, da bi se prihodnje leto spet srečali v zalivu Zelene lagune.

Pri streljanju ni bilo nič mrtvih, odkrili pa smo nekaj dobrih strelcev, ki bi lahko postali dobri ostrostrelci v splošni ljudski obrambi.

Metanje valjarja in varpe je bilo množično obiskano. Sodelovali so pravi profesionalci in profesionalke — so trdili gledalci, ki so spremljali tekmovanje. Ženske so odkrile svoje skrite veščine, moški pa so prav nezapljivo spremljali njihov razvoj in ugotavljali njihovo talentiranost. Prava kovinarsko športna panoga pa je postala metanje varpe, zato jo velja razvijati naprej — saj smo vendar kovinarji!

Ob vseh uradnih tekmovanjih je bilo veliko tudi neuradnih, tako so nekateri s sprehodi prehodili pravo maratonsko razdaljo, dva udeleženca srečanja pa sta s seboj pripeljala tudi jadralni deski — popularna surfa. Hotela sta se pomeriti kdo je boljši, vendar po morju nista jadrala. Mogoče kje druge, sicer pa to sama najbolje vesta.

Skratka, bilo je lepo, zato spet nasvidenje prihodnje leto v Poreču!

V Poreču je bilo živahno in razgibano, da že dolgo ne tako. Organizacija je bila odlična, že prvi večer pa so se udeleženci srečanja zbrali ob prvomajskem kresu. Prasketanje ognja je spodbudilo gledalce, da so se prišli za roke in zaplesali bratsko kolo. Rajanje se je zavleklo pozno v noč, slavnostni videz pa je še bolj poudaril veličasten ognjemet.

Najbolj živahno in razburljivo pa je bilo tekmovanje v podajanju surovih jajc ter finalna nogometna tekma za udeležbo na (svetovnem) nogometnem prvenstvu. Za podajanje jajc je bilo toliko prijavljenih, da so nazadnje ženske odpadle, ker menda nimajo dovolj prakse. Zmagal pa je že izkušen mladinec in lovilec jajc.

Debeli so na tekmi prodirali in podirali, suhi igrali in zabijali gole — bil je pravi jugoslovanski nogomet, pa tudi rezultat je bil na koncu neodločen (9:9). Tako ne bo nič z udeležbo na svetovnem prvenstvu.

Spomladanski kros čez drn in strn je bil najbolj raznolik. Cicibančki in pionirčki so se iz starta kar vsuli eden čez drugega. Veterani (60 let) pa so ob koncu teka dejali: »Dajmo pokazati mladim, da je važno sodelovati in ne zmagati!« Ampak na cilju ni manjkal nobeden — niti od najmlajših niti od najstarejših.

Miz za namizni tenis je bilo premalo za tako veliko število tekmovalcev. Stari asi, odpisani tekmovalci, zagnani mladinci in veterani so se odločno spopadli in zagnano borili. Vendar pa favoriti preteklih let niso dovolili presenečenja. Mirno so si razdelili prve tri nagrade in še eno izven konkurence, tako, da zamera ne bi bila prehuda.

Šah je bil in bo kraljevska igra — tudi ko ne bo več kraljev na svetu! Pravi kralji so bili naši šahisti, saj smo za njihovo tekmovanje izvedli šele, ko so bili objavljeni že rezultati. Vse to pa zato, da jih gledalci ne bi motili pri igri, ki zahteva veliko zbranost.

(fotografije: Vili Guček, tekst: Marjan Sigulin)

Načrtno pomlajevanje pihalnega orkestra

Izvršni odbor pihalnega orkestra je sklenil, da tudi v letošnjem letu nadaljuje akcijo za pridobivanje mladih kadrov.

V šolskem letu 1981/82 obiskuje glasbeno šolo 8 učencev. Učnovzgojni proces bo tudi v naslednjem šolskem letu potekal po že vpeljanih variantah:

1. V okviru rednega pouka v glasbeni šoli Franca Šturma za instrumente, za katere imajo organiziran pouk.

2. V prostorih našega glasbenega doma za instrumente, za katere v glasbeni šoli ni organiziranega pouka.

Kadrovske potrebe se kažejo v naslednjih instrumentalnih skupinah: pri pihalih (flavta, klarinet, saksofon) in pri trobilih (trobenta, rog, pozavna, tenor, bariton in bas).

Zadnji dve leti je v glasbeni šoli možen vpis tudi v oddelek za tolkala.

Glede na to, da igranje zgoraj omenjenih instrumentov zahteva velik fizični napor, je potrebno mnenje zdravnika. Najbolj primerna starost za pouk teh instrumentov je od 10. do 15. leta, odvisno od posameznega instrumenta.

Da bi lahko pravočasno izpeljali organizacijo učnovzgojnega procesa, je potrebno, da se vsi zainteresirani prijavijo najkasneje do 15. junija 1982 dirigentu pihalnega orkestra.

Želimo, da bi dobili mlade glasbenike iz vrst učencev našega izobraževalnega centra, otrok delavcev naše delovne organizacije pa tudi iz vrst naših mladih delavcev.

Podobne informacije lahko dobite pri dirigentu pihalnega orkestra tovarišu Iliču (int. tel. 206).

B. Ilič

Poročilo o delu pevskega zbora

Kljub temu, da o mešanem pevskem zboru že dolgo nismo nič poročali, njegovo petje ni zamrlo. Nasprotno, pevci so bili zelo aktivni.

Mesec april je bil polno izpolnjen z nastopi. Tako so pevci Litostroja v počastitev kongresov ZKS in ZKJ 14. aprila v domu Svobode v Šentvidu skupaj s pevci iz bratske republike Makedonije z mešanim pevskim zborom FENI iz Kavadarcev izvedli celovečerni koncert. Program je bil bogat in privlačen za vsakogar.

Poslušalci v dvorani so vsako dobro izvedbo nagradili z burnim aplavzom, prijetno vzdušje je naraščalo od pesmi do pesmi ter vrh do seglo v izvedbi pesmi Jugoslavija, ki sta jo zapela oba zbora skupaj. Žal poslušalcev ni bilo veliko, a ti so bili nedvomno zadovoljni z izvedenim programom. Prisluhniti izvedbi pesmi v primernem okolju je nekaj povsem drugega kot poslušati jo v obratu ali na prostem. Šele na koncertu lahko poslušalec uživa v pesmi in jo tudi pravilno oceni.

Takoj naslednji dan, v četrtek 15. aprila sta oba zbora nastopila na osrednji proslavi v Litostroju v počastitev 9. kongresa ZKS in 12. kongresa ZKJ oziroma ob dnevu OF in prazniku dela. Izvajali so skupne pesmi, ki pa žal zaradi neprimerne prostora in slabega ozvočenja niso prišle tako do izraza, kot so si pevci želeli.

22. aprila pa so pevci mešanega pevskega zbora Litostroj sodelovali na srečanju odraslih pevskih zborov občine Šiška, kjer so z izvedbo pesmi Triglav, Nocoj se mi je sanjalo in Svoboda glasbenim strokovnjakom ponovno dokazali, da vestno in prizadevno delo prav gotovo rodi tudi sadove. Ob tej priliki so dolgoletni člani zbora za svoje aktivno delo prejeli tudi Gallusovo priznanje.

24. aprila je pevski zbor sodeloval na prireditvi ob zaključku dvodnevni vaj 2. ljubljanske enote teritorialne obrambe, ki je bila v vojašnici Borisa Kidriča. Enoto so ob tej priliki poimenovali po narodnem heroju Francu Ravbarju-Vitezu.

Delo pevskega zbora je pestro in ker pevska sezona še ni končana, pevce tudi v naslednjih mesecih čaka nekaj nastopov.

M. Kreft

Prvi maj na Rožniku

Tudi letos se je v zgodnjem prvomajskem jutru na ljubljanskem Rožniku zbralo veliko ljudi, z rdečim nageljom v gumbnici, z veseljem in srečo v očeh. Tako nadaljujejo dolgoletno tradicijo ljubljanskega naprednega delavskega razreda, ki si je v času pred drugo svetovno vojno, ko se ni smel javno sestajati, izbral prav Rožnik za vsakoletno praznovanje prvega maja, mednarodnega delavskega praznika. Tam so se srečevali tovariši v delu in v borbi proti izkoriščevalcem, tam so se rojevale napredne misli in ideje, tam so se izražale želje in hotenja po boljšem, lepšem jutrišnjem dnevu. Težka in dolga je bila pot, da si danes lahko svobodno pripnemo rdeč nagelj na prsi in da se zberemo na takšnem srečanju.

Prvomajsko srečanje na Rožniku je potekalo pod pokroviteljstvom Zveze sindikatov mesta Ljubljane. Kljub hladnemu vremenu se je na njem zbralo veliko število ljudi, med njimi

tudi veliko Litostrojčanov in vidnih predstavnikov slovenskega družbenopolitičnega življenja. Prisluhnili so kulturnemu programu, ki so ga letos pripravile ljubiteljske kulturne skupine iz občine Ljubljana-Šiška: mešani pevski zbor kulturno umetniškega društva Stane Kosec, Gameljne — Rašica, solist ljubljanske Opere Franc Javornik, folklorna skupina Emona, člani Odra treh herojev iz Pirniča, pionirka iz osnovne šole Veljka Vlahovića, pihalni orkester Litostroj pod vodstvom dirigenta Blagoja Iliča, pa tudi povezovalka programa je bila naša, Litostrojčanka Vesna Tomc.

Po končanem kulturnem programu se je prvomajsko srečanje na Rožniku še nadaljevalo. Poskrbljeno je bilo za dobro počutje obiskovalcev, za jedačo, pijačo, narodno zabavno glasbo. Celo dopoldne so se množice ljubljancev zgrinjale na Rožnik, kraj preteklosti in sedanjosti.

V. Tomc

informacije

združenih proizvajalcev strojne opreme

JAVNA RAZPRAVA O PROGRAMSKIH SKUPNOSTIH

V 22 delovnih organizacijah, ki so združene v sestavljeno organizacijo združenega dela SOZD ZPS, ta mesec razpravljajo tudi o načrtu ustanavljanja in dela programskih skupnosti. Le-te so opredeljene kot mesto povezovanja in dogovarjanja o proizvodnih programih v delovnih organizacijah slovenske strojegradnje predvsem z namenom, da povečajo učinkovitost posameznih proizvodnih programov ter omogočijo hitrejši razvoj in prehod na višjo tehnično raven. V načrtu je med drugim poudarjeno, da morajo programske skupnosti postati sestavni del poslovnega sistema SOZD in da morajo zagotoviti večjo učinkovitost delovanja in predstavljati jedra za oblikovanje novih programov. S programskimi skupnostmi — skupaj 9, pri čemer pa je ena že ustanovljena, naj bi se nadalje dogovarjali še o tržništvu in raziskavah tržišča, skupnem planiranju, specializaciji proizvodnih programov in delitvi dela, prenosu in razvoju tehnologije, združevanju razvojno raziskovalnega dela, smotni investicijski politiki, organizaciji skupne servisne in montažne dejavnosti, nabavni politiki in enotnem nastopu do dobaviteljev, uresničevanju inovacijskih procesov, enotnem informacijskem sistemu kot tudi o povezovanju in prestrukturiranju slovenskega gospodarstva. Kot rečeno, v okviru SOZD ZPS naj bi delovalo 9 programskih skupnosti — za obdelavo in obdelovalne sisteme, za transportne stroje in transportne sisteme (programska skupnost za talna transportna sredstva je bila ustanovljena že septembra lani), za gradbeno mehanizacijo, programska skupnost izdelovalcev opreme za zaščito okolja, izdelovalcev opreme za metalurgijo in kemično industrijo, za energetiko in energetske sisteme, za komponente in sisteme za avtomatiko in za projektiranje in inženiring. Nekatere naštetih programskih skupnosti bodo ustanovili še do sredine letošnjega leta, preostale pa do konca letošnjega leta. Omenimo naj še to, da bodo o programskih skupnostih konec junija razpravljali tudi na republiškem izvršnem svetu in gospodarski zbornici Slovenije. (G. V.)

Spodbuda prodaji domače opreme

Družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri poštni hranilnici, podpisali so ga lani, namenja del sredstev prirasta hranilnih vlog in obresti tudi za kreditiranje prodaje domače opreme v Jugoslaviji. Skladno z omenjenim družbenim dogovorom je SOZD ZPS sklenil z vsemi temeljnimi bankami, kjer imajo sedež delovne organizacije SOZD ZPS, samoupravni sporazum o pogojih in namenih za dajanje reeskontnih kreditov za kreditiranje individualne investicijske opreme. Temeljne banke zagotavljajo eno četrtno sredstev, sredstva iz poštna hranilnice predstavljajo drugo četrtno, medtem ko preostali del sredstev za kreditiranje prodaje opreme zagotove proizvajalci opreme ali pa kupci.

Finančni odbor SOZD ZPS je na svoji zadnji seji ugotovil, da je po zaključnem računu poštna hranilnica za preteklo leto namenjeno SOZD ZPS 93 milijonov dinarjev. Člani finančnega odbora so pri obravnavi splošne problematike kreditiranja prodaje opreme in delitev teh sredstev ugotovili, da omenjena sredstva ne pokrivajo niti 9 odstotkov vseh potreb ZPS za kreditiranje prodaje individualne opreme.

Zato so si člani finančnega odbora prizadevali, da uredi le najnujnejše probleme delovnih organizacij, kajti celotno reševanje kreditiranja prodaje opreme je odvisna od posameznih temeljnih bank in njihovih možnosti. Tako so sredstva namenili naslednjim delovnim organizacijam SOZD ZPS: Atmos, Cevovod, Gostol, Hidrometal, Jeklo, Kladivar, Kostroj, Kovinarska, Kovind, Litostroj, Metalna, Mlinostroj in STT.

(V. G.)

SOP Krško 23. član SOZD ZPS

V SOP Krško — specializirano podjetje za industrijsko opremo — poteka razprava o samoupravnem sporazumu o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela SOZD ZPS in o statutu SOZD ZPS. Po razpravi o omenjenih dokumentih naj bi se na referendumu odločili, da postanejo 23. organizacija združenega dela SOZD ZPS. Delovna organizacija SOP Krško ima v štirih TOZD in delovni skupnosti skupnih služb zaposlenih 563 delavcev. Iz njihovega proizvodnega programa velja omeniti peči in sušilce za sušenje lakiranih izdelkov, stroje in opremo za prehrabeno industrijo — stroji za pranje sadja in embalaže (zaboji, palete, steklenice), polnilne linije, opremo za notranji transport — talni in viseči verižni transporterji, mokre in suhe filtre za metalurgijo, kovinsko predelovalno in kemično industrijo, modulne filtre za odprševanje v lesno predelovalni industriji, usnjarstvu in tekstilnih tovarnah.

(V. G.)

V novi proizvodni dvorani več viličarjev

Mednarodni praznik dela so v ljubljanskem Indosu — industrija transportnih in hidravličnih strojev, proslavili z otvoritvijo nove proizvodne dvorane in še nekaterih drugih objektov in naprav. Nova proizvodna dvorana bo predvsem s tekočo proizvodno linijo omogočila, da bodo vsako leto izdelali 3.000 viličarjev oz. tisoč več, kot so jih doslej vsako leto izdelali v starih prostorih. Z 260 milijoni dinarjev, kolikor jih je veljala naložba, so poleg proizvodne linije viličarjev posodobili tudi lakirnico, strojno obdelavo, skladišča, poleg tega pa bodo več pozornosti lahko namenili tudi končni kontroli izdelkov. Z novo tehnologijo, ki so jo uvedli z novo investicijo, bodo zlasti povečali produktivnost in nenazadnje izboljšali tudi delovne pogoje zaposlenih.

(V. G.)

Nova proizvodna dvorana v Metalni

V mariborski metalni so odprli novo proizvodno dvorano, ki bo omogočala boljše servisiranje vseh izdelkov Metalne. K dvorani, ki meri 2.250 m², so dodali še prizidek s 1.200 m², obenem pa s sodobnimi ogrevalnimi in prezračevalnimi napravami omogočili tudi zdrave delovne razmere. Naložba jih je veljala 62 milijonov dinarjev, delavci TOZD Servis pa so v popoldanskem času s prostovoljnimi delom opravili montažna dela na prizidku.

(Delo, 8. 5. 1982)

2. seja uredniškega odbora glasila ZPS

S prvo številko novega glasila SOZD ZPS ste se že seznanili. Opazili ste verjetno, da je tiskan na drugačnem papirju in malo večjem formatu, kar ga dela novega in svežega. Zaenkrat izhaja še kot priloga našega časopisa, ko pa bodo urejeni vsi potrebni dokumenti, bo registriran kot samostojen časopis sozda.

Značilna za sestavo sozda je seveda tudi struktura uredniškega odbora. Člani so sestavljeni iz urednikov posameznih delovnih organizacij, na prvi seji novega uredniškega odbora pa smo se dogovorili, da bo vsaka seja v drugem kraju. Namen tega sklepa je spodbuditi informiranje tudi tam, kjer je slabo razvito ali pa ga celo ni, obstaja pa tudi večja verjetnost, da se bodo sestankov udeležili tudi člani iz oddaljenejših področij.

Tako je bila prva seja uredniškega odbora v ljubljanskem Indosu, druga pa v Jeklu v Rušah. Rezultat sestanka v Indosu je bil koncept prve številke časopisa ZPS, na drugem sestanku, ki je bil 14. maja, pa smo sprejeli vsebinski načrt za drugo številko. Le-ta naj bi izšla konec junija, vsebovala pa naj bi rezultate gospodarjenja v sozdu ter ostale pomembnejše stvari, ki so se dogajale na nivoju sozda ali v posameznih delovnih organizacijah.

V Jeklu, kjer je obveščanje dokaj dobro razvito, so nas zelo gostoljubno sprejeli. Direktor DO Stanko Fras je člane uredniškega odbora najprej toplo pozdravil, za tem pa nam je predstavil delovno organizacijo in investicijski načrt. Člani DO so nam razkazali delovne prostore, ki so zares izredno slabi — tako rekoč nemogoči, na koncu pa smo si ogledali še nekaj delovnih prostorov, ki jih imajo v najemu še na mariborskem letališču.

Proizvodni program Jekla iz Ruš obsega dve temeljni usmeritvi, in sicer kovaško in vodno dejavnost. Prva vključuje proizvodnjo kosilnih gremenov, utopnih odkovkov in kovanega orodja; druga pa filtrirno, dezinfekcijsko odpadno vodno ter procesno in avtopralno tehniko. Prav zaradi drugega programa potrebujejo nove dodatne prostore, nujno pa so potrebni adaptacije tudi že obstoječi

prostori. Tovariš Fras je v pogovoru omenil, da brez sodelovanja sozda

Krpan, ne igraj se! Kar lepo sem prinesl tisto kavo!

Tekmovanje strelcev

V zimsko spomladanski občinski ligi so bile letos uvedene novosti, ki so v veliki meri vplivale na kvaliteto strelskega športa v občini Šiška. Namesto dosedanje lige z desetčlanskimi ekipami smo tekmovali ali v prvi in drugi ligi s po štirimi tekmovalci.

Po članstvu in kvaliteti močnejša strelska društva so lahko dala v prvo in drugo ligo tudi več ekip. Litostroj-sko strelsko društvo je tekmovalo z eno ekipo v prvi in drugi ligi. V prvi, ki je štela deset ekip, smo dosegli šesto mesto, v drugi desetčlanski ligi pa osmo mesto. Poudariti je treba, da je večina članov v obeh ekipah iz vrst

učencev Izobraževalnega centra, ki se šele na naši šoli prvič seznanijo s strelstvom.

Razlog za nekoliko nižjo uvrstitev ekip v ligaškem tekmovalstvu je tudi v tem, da je kvaliteta streljanja v naši občini v primerjavi z drugimi občinami v Sloveniji na nadpovprečnem nivoju. Zato je prodor med najboljše z mlado neizkušeno ekipo težak.

Velika ovira pri uresničitvi naših želja po napredovanju je strelišče, ki ga še do danes nimamo. Gradnja telovadnice, v kateri bo tudi strelišče, je do nadaljnjega prestavljena zaradi znanih finančnih ovir.

Kljub vsemu pa obstaja izhod iz težav. Zasilno bi si lahko uredili strelišče v kletnih prostorih šole. Tu se trenutno nahaja arhiv DO Litostroj, ki po lokaciji prav nič ne sodi v poslopje šole. Poleg tega pa obstoječi način arhiviranja ne ustreza higiensko varnostnim predpisom. S KSS se dogovarjamo o preselitvi arhiva in Izobraževalnega centra. Tudi na tej liniji smo do sedaj prišli le do obljud in zagotovil, da se bo to realiziralo.

Naše težave s strelščem smo posredovali tudi na letošnji občinski skupščini, ki podpira in bo podpirala naša prizadevanja. Na tem zboru smo prejeli priznanje ZTKO in IO SITKS občine Šiška za neprekinjeno 30-letno delo. Od posameznikov so bili nagrajeni tovariš Ciril Venika, eden od ustanoviteljev SD Litostroj, z diplomom, Miroslav Jagoš s srebrno plaketo za uspehe in aktivno delo, z bronasto plaketo pa Franc Prasečnik in Dušan Škodič.

Da bi bili tozdi Litostroja tudi na področju strelstva boljše povezan z Izobraževalnim centrom, tudi letos razpisujemo tekmovalstva tozgov za leto 1982. Petčlanske ekipe prijavite na telefon 479, kjer boste dobili še ostale informacije. Prijavnine ni!

Vabimo vas k čim večji udeležbi!

J. Grom

Jezikovni ostružki

V zadnjem času se predvsem v družbenopolitičnih krogih — na sestankih, v časopisju, na radiu in televiziji pogosto uporablja beseda sredina. Ta, kar prepogosta uporaba napačne besede, v napačnem pomenu boli, se nam upira, ker jo uporabljamo vseprek, predvsem zaradi mode.

Oglejmo si primer iz enega od člankov za naš časopis: »Konferenca je zato sprejela sklep, da je potrebno v vseh sredinah okrepiti aktivnost . . .«

Kakšnih sredinah? Katerih sredinah? Tistih, ki so v sredi? Ne! Zakaj potem sredina?

Beseda sredina je resda lepa slovenska beseda in pomeni nekaj, kar je v sredi, v središču (sredina kroga). Vendar se je v zadnjem času v slovenščino prikradla srbohrvaška beseda sredina, ki se sicer popolnoma enako piše, a ima popolnoma drug, nasproten pomen:

okolje, okolica, (torej tisto, kar je okoli nas). Tak izraz v tem pomenu nam res ni potreben, saj imamo vendarle obilico domačih, lepših izrazov. Prej omenjeni stavek bi bil lepši in bolj razumljiv, če bi napisali:

— »Konferenca je zato sprejela sklep, da je potrebno okrepiti aktivnost povsod v vseh delovnih okoljih, na vseh področjih . . .«

— »V tistih sredinah« (bolje: v tistih okoljih ali kar tam)

— »Slabosti, ki se pojavljajo v posameznih sredinah« (v posameznih okoljih ali še bolje ponekod)

V. Tomc

Tekmovanje kovinarjev Ljubljane

V aprilu je bilo v Ljubljani 2. proizvodno delovno tekmovanje kovinarjev Ljubljane, na katerem so v vseh poklicih polnoštevilno sodelovali tudi kovinarji Litostroja. In prav naši tekmovalci kovinarji so bili med najuspešnejšimi udeleženci tekmovanja.

Tekmovanje je bilo izredno uspešno, saj se ga je udeležilo več kot 150 tekmovalcev, v pripravi in izvedbi tekmovanja pa je sodelovalo več kot 200 organizatorjev v osmih delovnih organizacijah v vseh Ljubljanskih občinah. V izločilnih tekmovanjih po občinah in večjih delovnih organizacijah pa je sodelovalo več kot 1300 tekmovalcev in organizatorjev.

Tekmovalci so v primerjavi z lanskim tekmovanjem pokazali veliko več teoretičnega znanja, kakor tudi delovnih spretnosti in sposobnosti. To pa je še en dokaz več, da se takmovanje vse bolj utrjuje in v praksi dobiva svoj pravi pomen. Predvsem mislim tu na množično udeležbo na podlagi celotnega mesečnega preverjanja na delovnem mestu. Prav zato so bila letošnje leto teoretična vprašanja pa tudi praktični izdelki nekoliko težji kot na prvem tekmovanju, vendar so jih tekmovalci kljub temu uspešno rešili v teoriji in praksi. Nekateri so bili sicer uspešnejši kot drugi in to je v takem tekmovanju odločilno.

Najboljši bodo sedaj predstavljali Ljubljano na 6. republiškem tekmo-

in morda kasneje na zveznem tekmovanju zastopali po svojih najboljših močeh.

Rezultati najboljših tekmovalcev na 2. proizvodno delovnem tekmovanju kovinarjev v Ljubljani so naslednji:

Strugar
1. Marjan Černivec, TZ Litostroj TOZD OB 637 točk
2. Mirko Hvalič, Saturnus, 635 točk
3. Vojko Kuk, Unitas, 625 točk

Brusilec
1. Ivica Golobič, Indos, 720 točk
2. Marjan Jeraj, SCT, 687 točk
3. Franc Žerovnik, TZ Litostroj, 674 točk

Rezkalec
1. Savo Raičević, TZ Litostroj, 874 točk
2. Josip Lukša, TZ Litostroj, 872 točk
3. Anton Pungerčar, Saturnus 807 točk

Strojni kovač
1. Bernard Dolenc, TZ Litostroj, 747 točk

Varilci plamenski

1. Jandrija Rusič, Inštitut za varjenje, 867 točk
2. Boris Zorko, ZRI Soča, 712 točk
3. Jože Urbanija, TZ Litostroj, 661 točk

Avtomehanik dizel

1. Jože Koren, Avtoobnova, 950 točk
2. Matija Rogelj, Avtoobnova, 833 točk
3. Franc Flisar, TZ Litostroj, 822 točk

Avtomehanik Otto

1. Marko Krvina, Avtohiša, 887 točk
2. Alojz Baudek, Slovenija avto, 860 točk
3. Slavko Regan, Avtohiša, 810 točk
Mihael Puizdar, Agrostroj, 810 točk

Strojni ključavničar

1. Polde Starič, ROG, 709 točk
2. Bojan Sever, ROG, 674 točk
3. Dušan Kirevski, KPL, 609 točk

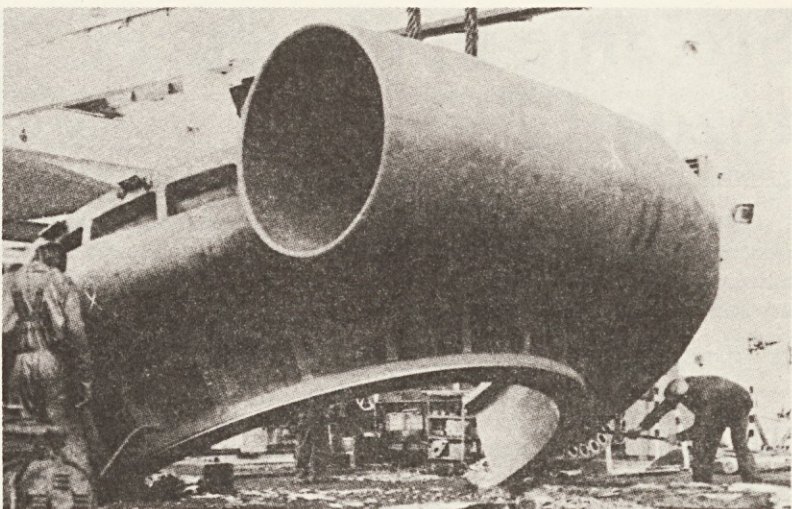
Orodjar

1. Vladimir Cavič, Saturnus, 705 točk
2. Gabrijel Dovč, TKG, 699 točk
3. Janez Praprotnik, ROG, 683 točk

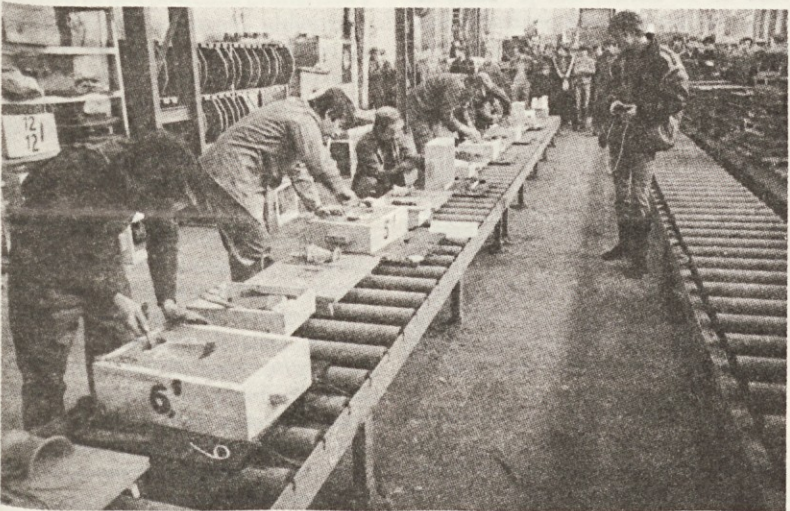
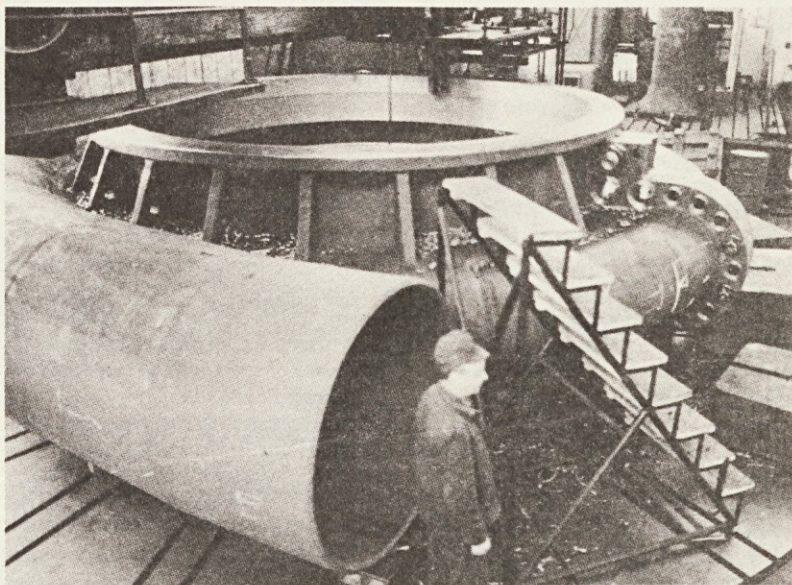
Livar — kalupar

1. Tone Ogrin, TZ Litostroj, 938 točk
2. Fikret Đubović, TZ Litostroj, 905 točk
3. Stipe Barišič, TZ Litostroj, 889 točk

M. S.

120 ton težko špiralno ohišje za RHE Obrovac obdelovalcem žre živce in krade čas, saj jo prešibki žerjav zmore le po polovičkah in še tu je riziko vmes (Foto: E. L.)

Tako kot vsako leto doslej, so tudi letos tekmovali livarji v Litostroju. Udeležba je bila množična, rezultati tekmovanja pa so bili na zgledni višini. To dokazuje, da je bilo tekmovanje zelo dobro pripravljeno. (Foto: K. G.)

vanju, ki bo v juniju v Novem mestu, Krškem in Črnomlju. Vsi, ki bodo še tekmovali in preverjali svoje znanje, bodo lahko še uspešnejši ali pa doživeli tudi spodrseljaj. Vendar v vseh bo prisotno spoznanje, da lahko le z znanjem dosežemo boljše rezultate. Sreča se sicer vselej ne nasmehne vsem z enako mero, vendar to ni ovira, da se drugo leto ne bi udeležili tekmovanja in morda dosegli odlične rezultate ter posegli v sam vrh. Seveda pa vsakomur želimo, da bi mu to uspelo. Z letošnjim drugim tekmovanjem kovinarjev Ljubljane smo dokončno prebili led, saj ni nobenih ovih, da ta oblika preverjanja znanja in tekmovanja ne bi postala tradicionalna. Vsi udeleženci so na zaključni slovesnosti v Domu španskih borcev dejali:

»Nasvidenje na 3. proizvodno delovnem tekmovanju kovinarjev Ljubljane 1983. leta, s še množičnejšo udeležbo in še boljšo organizacijo tekmovanja«.

Še posebej pa se je ob organizaciji tega tekmovanja potrebno zahvaliti organizatorjem tekmovanja v naši delovni organizaciji, saj sta vodstvo in OO sindikata v TOZD PUM in PZO odlično organizirali tekmovanje ter prispevali s svojimi sodelavci ogromen delež k pripravi in izvedbi 2. delovnega tekmovanja kovinarjev Ljubljane.

Tudi letošnjim nagrajencem in zmagovalcem najiskrenejše čestitamo, z željo, da bi nas na republiškem,

2. Štefan Dornik, TZ Litostroj, 710 točk
3. Janez Žmavc, TZ Litostroj, 656 točk

Varilci REO

1. Ivan Petrovič, IMP, 793 točk
2. Dobrivoje Damjanović, TZ Litostroj 600 točk
3. Jože Lukanič TZ Litostroj 576 točk

Varilci MAG

1. Jože Rupar, IMP, 749 točk
2. Robert Žagar, TZ Litostroj, 696 točk
3. Anton Kogovšek, Indos, 672 točk

Varilci TIG

1. Jandrija Rusič, Inštitut za varjenje, 973 točk
2. Pavle Lampič, TZ Litostroj, 817 točk
3. Petar Živković, TZ Litostroj, 723 točk

ČESTITKA

Junija se bosta srečala z Abrahamom naša dolgoletna sodelavca Franc GOLOBIČ iz sive livarne in Alojz PAVLIN iz jeklolivarne. Obema iskreno čestitamo in jima želimo še enkrat toliko zdravih in srečnih let!

Sodelavci iz tozda PUM — LIVARNE

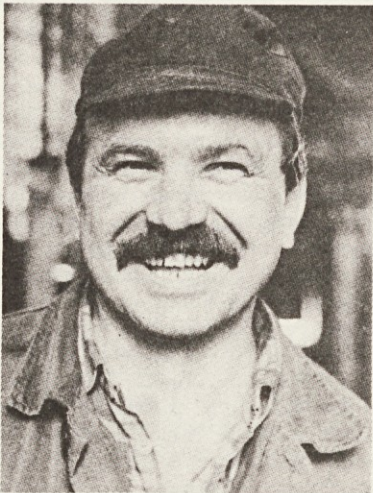
Ni ga težko spoznati med sodelavci v kovačiji, saj je tak kot grča, ki vzbuja spoštovanje. Roke take, ki dobijo skale, obraz ožarjen in plamen mu sije iz oči, kot je pisal o kovačih že Oton Župančič.

Tak je Bernard Dolenc, prvak v kovanju na tekmovanju kovinarjev mesta Ljubljane. Kot takega smo ga želeli predstaviti našim bralcem, toda beseda je tekla o bolj pomembnih rečeh.

Tovariš pravijo, da je dobričina in strokovnjak v stroki, ki že meji na umetnost. Tudi sam trdi, da takega tovarštva ni veliko, kot pri njih.

Dvajset let že streže strojem, ki so že davno odslužili svojemu namenu, kljubuje vročini in drugim neprijetnostim. Vse to je za možaka, kot je Dolenc, nekaj normalnega in celo zadovoljen je z delom in zaslužkom in srečen, da bo jutri spet s Črnega vrha nad Polhovim Gradcem prišel v Litostroj in se potem vrnil domov kjer ga čaka troje otrok in

Iskre v očeh

pridna žena ter tisoč drugih opravil. Dela mu nikoli ne manjka in dan mu je vedno prekratek.

Ko ga pobaramo o aktualnih stvarih sedanjega trenutka, se malo zamisli: »Veliko dela imamo, pa ni materiala. Na neplačanem dopustu smo že bili nekaj dni in manjka nam primernih strojev. Ne moremo tako delati v nedogled. Imamo občutek, da smo zapostavljeni. Benificirani sta bi morali uvesti za kovače, o tem se samo razpravlja, rezultatov pa ni videti.«

O zdravju pove, da v novi ambulanti še ni bil in sploh je bil ves čas zaposlitve bolan le nekaj dni.

Pa dopust?

»Kar prileglo bi se mi nekaj dni na morju, tako brez dela z otroci in ženo. Do sedaj še nisem bil tam. Nova hiša, ki sem jo gradil, je zahtevala svoje. Posojil nisem iskal, zato sem moral vsak dinar trikrat obrniti.«

In kako naprej?

»Sem optimist. Kdor rad dela, kruha ne strada. Od dela pa tudi ni postal nihče bogat.«

Pa še res je!

J. Virag

ZAHVALE

Ob moji petdesetletnici se iskreno zahvaljujem za lepa darila vsem v montaži dieselskih motorjev, žerjavovodjem in navezovalcem v tozdih Obdelava in Montaža. Enako se zahvaljujem tovarišicam iz garderobe v kovačiji in seveda sotrpinom »kofetarjem«. Vsem skupaj še enkrat hvala.

Marija Podreberšek

Ob moji petdesetletnici se lepo zahvaljujem sodelavcem v tozdu IVET — transportni oddelek za lepo in praktično darilo.

Dolfe GOLOB

Zahvaljujem se vsem sodelavcem tozda IVET — transportni obrat za lepe želje ob moji upokojitvi in za darilo, katero mi bo drag spomin.

Dominik Brežič

Ob nenadni smrti moje drage mame Jožefe Kokalj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za cvetje, izraze sožalja, spremstvo na zadnji poti in denarno pomoč.

Janko Kokalj

Ob smrti moje matere Ivanke Urbič se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD PPO in OB za venec in izrečeno sožalje.

Franc Urbič

Ob smrti moje mame Marije ŠTRUKELJ se iskreno zahvaljujem mojim sodelavcem iz TOZD-PUM. »LIVARNE« za cvetje in tako številno spremstvo na njeni zadnji poti.

Zvonka Hren

Ob smrti mojega moža Ignaca Zupančiča se lepo zahvaljujem litostrojski godbi, enako tudi sindikalni organizaciji tozda PUM za podarjeno cvetje.

Angela Zupančič

Ob nenadomestljivi izgubi moje soproge Nade Stojič se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za podarjeno cvetje in spremstvo ob zadnjem slovesu.

Dejan Stojič

Srečanje upokojencev tozda PZO

Na seji družbenopolitične koordinacije v temeljni organizaciji PZO smo se dogovorili, da 5. maja organiziramo srečanje upokojenih članov našega kolektiva. Menili smo, da bo majsko srečanje upokojencev prav tako uspešno, kot dosedanja novoletna srečanja.

Ob 10. uri so se zbrali pred vhodom v tovarno, kamor so jih prišli iskat predstavniki DPO in samoupravnih organov temeljne organizacije ter jih pripeljali v prostore vodstva PZO.

Najprej jih je v imenu družbenopolitične organizacije samoupravnih organov, vodstva ter članov kolektiva prisrčno pozdravil predsednik delavskega sveta tovariš Rade Vunjak. Opravičil se je, da jih nismo povabili ob novem letu, kot so verjetno pričakovali, in jim želel prijetno počutje ob tem obisku.

O poslovanju naše delovne in temeljne organizacije je v odsotnosti tovariša Sabola spregovoril ing. Klarič. Povedal je, da gospodarski položaj pri nas pa tudi na celotnem jugoslovanskem področju ni zadovoljiv. Težak položaj z deviznimi nas je privedel do tega, da smo ostali brez reprodukcijskega materiala, kar pomeni, da nismo mogli izpolniti proizvodnega načrta, s čimer so se količinski in finančni rezultati naše delovne organizacije precej poslabšali. Prišlo je do nelikvidnosti. Zavedajoč se nastalega položaja smo sklenili, da vložimo vse napore v doseganje zastavljenega plana v letu 1982. Sprejeli smo nekaj posebnih ukrepov, ki jih bomo izvajali celo leto. Zavedamo se, da se lahko samo z dobrim delom in

gospodarjenjem oddolžimo človeku, katerega ime nosi naša tovarna.

Na koncu je tovariš Klarič razpravil vsem povabljenim in jim zaželel še veliko srečnih let ter čim več takšnih srečanj.

V imenu upokojencev je spregovoril tovariš Hariš. Zahvalil se je za povabilo, ki so ga bili vsi veseli, obenem pa presenečeni, ker ga niso pričakovali ob tem času.

Povedal je, da so časi, v katerih so oni delali, bili še posebej težki, saj so za izgradnjo tovarne vložili veliko trdega dela in napora. Delali so po cele dni, tudi ob nedeljah in praznikih. Dobro se spominja prvega žerjava, ki so ga morali vzdigniti z rokami in montirati v jeklolivarni.

Kljub težavam, ki so jih pestile, so naredili veliko, na kar so danes ponosni. Tudi danes so še vedno pripravljeni priti pomagat, bi to bilo potrebno, ker se še vedno čutijo delavci Litostroja.

Po dvournem kramljanju ob kavici in kozarčku, v prijetnem razpoloženju, so povabljeni obiskali nekdanje sodelavce in delovna mesta, kjer so včasih delali.

Ob 13. uri so se nato zbrali v mali jedilnici delavske restavracije na skupnem kosilu. V restavraciji smo razen upokojencev povabili še kovače, ki so se udeležili internega tek-

movanja kovinarjev v poklicu strojni kovač, ter smučarje, ki že več let aktivno tekmujejo na raznih smučarskih tekmovanjih v okviru delovne organizacije ali sozda.

Ob tej priliki je predsednica osnovne organizacije sindikata izročila interne nagrade in priznanja kovačem, smučarjem pa podelila značke Litostroja.

Izkazalo se je, da je takšno srečanje še posebej navdušilo upokojence. Prav tako se je pokazalo, da takšna srečanja in takšni pogovori še bolj približajo delovne ljudi med seboj, še posebej pa utrjujejo vezi med nami in upokojenimi člani našega kolektiva.

Š. Slakan

Alojzu Funklju ob odhodu v pokoj

Sredi meseca aprila smo se v modelni mizarni poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Alojza FUNKLJA, ki je odšel v zasluženi pokoj.

V Litostroju se je zaposlil že leta 1954. Najprej je delal kot skladiščnik modelov, nato kot lanser. Več let je delal tudi v livarni sive litine. Od leta 1966 dalje pa je opravljal dela in naloge vodje skladišča modelne mizarne. Zelo vestno in natančno je vodil svoj oddelek in odlično vzdrževal modelno skladišče. Bil je dosleden do svojih podrejenih in kot človek tovariški. Radi smo ga imeli in ga bomo dolgo pogrešali.

Odhaja od nas razmeroma še zelo mlad — ker ima tudi nekaj dvojno štetih let, saj je aktivno sodeloval v NOB.

Namesto ob novem letu, so se upokojenci tozda PZO letos zbrali v maju, ko je topleje in so lažje prišli. Vsem je bilo tako bolj všeč. (Foto: E. L.)

Zato mu ob odhodu želimo, da bi tako čil in zdrav, kot je sedaj, še dolgo srečno in veselo preživel leta v krogu svoje družine, da bi še prihajal med nas, svoje sodelavce.

Modelarji

V pokoju

Leta so prišla in pokoj uživam, na vrtu pred hišo na klopi počivam.

Rožice gledam, ki na vrtu cveto in ptičke poslušam, ki na veji pojo.

Včasih tudi sprehajat se grem, kaj novega zvem. V dom upokojencev tudi zavijem, kozarec vinca popijem.

F. S.

upokojenec Litostroja

Zdravo vojaki

Minilo je nekaj mesecev, odkar smo se zadnjič oglasili. V teh nekaj mesecih smo v delovni organizaciji precej naredili — od referenduma do povečanja proizvodnje. V tem obdobju je delovno organizacijo začelo zapustilo precej vaših sodelavcev, ki so tako kot vi zamenjali civilno obleko z vojaško. Da je bila zima dolga in hladna, se pozna tudi, ker ste imeli več časa za pisanje, saj se je nabralo veliko razglednic in pisem s pozdravi, željami in celo s kritikami, ki ste nam jih poslali iz različnih krajev Jugoslavije. Med problemi, ki so razvidni iz vaših pisem še vedno prevladuje neredno prejetje časopisa. Ta problem skušamo takoj po vaši pritožbi odpraviti, sporočite pa nam, če nam to uspe.

Ponovno pa moramo poudariti naslednje: Nekaterim vojakom bo v kratkem potekel vojaški rok. Zato se ima delavec pravico v 30 dneh od dneva, ki je v vojaški knjižici zapisan kot zadnji dan vojaškega roka, vrniti na delo v svojo temeljno organizacijo k svojim prejšnjim delom in nalogam ali k drugim delom in nalogam, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi in z delom pridobljeni delovni zmožnosti. Prav tako mora vsak delavec ob prihodu v delovno organizacijo imeti s seboj vojaško knjižico, odjavno-prijavni list (tisti, ki bivaste v Ljubljani začasno) in osebno izkaznico. Brez omenjenih dokumentov se ne morete zaposliti. Zato vas prosimo, da vzamete to informacijo resno, da ob prihodu v delovno organizacijo ne bo nesporazumov.

Naše želje, da bi vojaki sodelovali z raznimi prispevki iz življenja in dela med služenjem vojaškega roka, se nikakor ne premakne z mrtve točke. Ponovno vabimo vas, vojake, da sodelujete s prispevki in tako popestrite svojo rubriko.

Pozdrave so nam poslali:

Zvonko Pergar iz Sarajeva, Matjaž Zupančič iz Niša, Matjaž Mavsar iz Prištine, Franc Zotlar iz Tolmina, Drago Mučič iz Trebinja, Dare Verbnik iz Banjaluke, Igor Hren iz Zagreba, Ivica Tutic iz Postojne, Franc Mustar iz Sombora, Vlado Križan iz Škofje Loke, Viktor Poredoš iz Zadra, Janoš Purkat iz Gornjega Milanovca,

Zvonko Horvat iz Travnika, Slavko Sopič iz Novega mesta, Ivan Kedmenec iz Sente, Žarko Pirnat in Zlatko Levačič iz Postojne, Ksenjo Čujk iz Skopja, Andrej Poljanec iz Šibenika, Milan Vtič iz Slavonske Požege, Oliver Lavtižar iz Bileče, Metod Vrbnjak iz Niša, Andrej Petkovšek iz Osjeka, Silvo Mesner iz Titograda, Stevan Rafaj iz Kranja, Bojan Cof iz Bjelevarja, Franc Zorko iz Skopja, Spomenko Dubravac iz Pulja, Tomislav Šušnja iz Niša, Zlatko Levačič iz Slavonske Požege, Marjan Perišić iz Splita, Miro Rihar iz Valjeva, Bruno Reja iz Sombora, Damjan Šeme iz Banjaluke, Ivan Kučič iz Kraljeva, Anton Zaletelj iz Ajdovščine, Lovro Umek iz Kikinde, Franc Flis iz Sarajeva, Franc Jesenko iz Beograda, Zvonko Magdalenic iz Međimurja, Ignac Jerovšek iz Kraljeva, Vitomir Sever iz Šabca, Rajko Glač iz Bele Crkve, Franc Strniša iz Kovina, Roman Žnidaršič z Brionov, Darko Zanoškar iz Pulja, Rasim Arnautović iz Kičeva, Viljem Rojko iz Pulja, Dušan Novak iz Kranja, Željko Vukmirović iz Ljubljane ter Jaka Lavš iz Banjaluke.

Vsem delavcem — vojakom se zahvalujemo za pozdrave. Tudi mi jim želimo veliko uspehov v svojih enotah, da bi še naprej z vso zavestjo branili našo socialistično, neuvrščeno Jugoslavijo.

Vsem vojakom in njihovim starešinam pa čestitamo za 1. maj — praznik dela.

V. Štruklec

Objavljamo povzetek pisma vojaka Dragana Hergotiča, ki služi vojaški rok v Titovi Mitrovici. Dragan nam je pisal, da zelo rad prebira naš časopis, posebno pa še rubriko za vojake. Ker smo v tej rubriki že nekajkrat izrazili željo, da bi v njej sodelovali tudi vojaki sami, se je odzval in nam poslal pesem in nekaj vojaških aforizmov kot prispodobno na znane filmske naslove oziroma na filme, ki jih vsi poznamo.

Draganu moramo sporočiti še to, da fotografij ne pošiljamo, vse ostale vojake pa ponovno vabimo, da sodelujejo s svojimi prispevki. Pošljejo naj jih na naslov: Uredništvo časopisa Litostroj, Ljubljana, Đakovičeva 36.

GRADITELJ I SPASILAC

O meni,
o vama,
o svima nama
život piše priču.
Reci mladosti našoj
ti druže,
zašto je korak u stroju našem
tako jak
i osmeh rođen
i tako drag?

I odgovori
svejedno koji drug
sa Durmitora,
Triglava
ili Šare,
sa bilo koje strane
domovine drage
u osmjehu minulih godina:
zbog zemlje ove
gazi naš stroj
zbog druga-brata,
korake smo slili u jedan,
i pjesmu u jednu rjeku pretočili,
da pjesma bude gromoglasna,
da sloboda bude vječna rjeka
i da je ne nadjača nikakva huka.
Ti me ne poznaješ druže.
Znaš da sam vojnik,
al' znaš, da sam ti drug
i prijatelj
i da nas ista misao vodi
i da istu pjesmu pjevamo,
o heroju Titu,
o Sutjesci,
o Drini vodi,
o slobodi,
o danima punima cvijeća
i cvijetanja.
Ja sam granični bedem,
temeljac isklesan u stroju
ja sam vojnik — graditelj i
spasilac!

Zahvaljujem se uredništvu, ki je uvedlo rubriko ZDRAVO, VOJAKI, namenjeno vsem nam, ki čuvamo naše meje.

Kakor je videti iz časopisa, si naša rubrika uspešno utira pot in lepo bi bilo, če bi mi vojaki v tej rubriki čimveč sodelovali.

Napisal vam bom moje doživetje ob praznovanju novega leta v enoti kapetana Rasima Delića, ki velja za eno najboljših.

Na novo leto smo se temeljito pripravili že nekaj dni prej, tako da je bilo zadnji dan starega leta vse pripravljeno. Vendar sem povsem nepričakovano zvedel, da bom to noč dežuren v svoji enoti. Ta novica me ni prav nič prizadela, saj sem se lahko veselil kljub dolžnostim, ki sem jih imel, čeprav nisem smel popiti nobene alkoholne pijače s prijatelji-vojaki, ki nas je bilo kar precej.

Zvečer ob osmih sem zaželel vsem, da bi se v tej najdaljši noči lepo počutili. Da nam je bilo lepo, je za nas skrbelo kar precej dobrih muzikantov. Na mizah je bilo precej dobrot, pa tudi sokov in piva ni manjkalo. Ko je bilo razpoloženje na višku, sem moral zapustiti družbo in odhitel opravljati svoje dolžnosti.

Ko sem se vrnil nazaj v enoto, sem opazil, da nisem prav nič zamudil, pa tudi slaščic je bilo še dovolj. Lahko rečem, da ob tako prijetni glasbi in petju kar pozabiš na čas, tako da je bila ura že pol dvanajstih, ko sem šel opraviti še ostale dolžnosti. Vsem požarnim in stražarjem sem zaželel srečno novo leto in jim dejal, da morajo biti previdni in morajo vestno izpolnjevati svoje vojaške dolžnosti.

Vrnil sem se deset minut do dvanajstih, in ko sem videl, kako vsi plešejo kolo, sem se tudi jaz vključil v njihov krog.

Ob dvanajstih smo si zaželeli vse najboljše in tudi to, da se po opravljeni vojaščini čimprej spet snidemo.

Ob enih po polnoči se je pričel dober film — nekaj se jih je odločilo zanj, drugi pa za počitek.

Ko sem končal vse svoje obveznosti, sem sedel za mizo in si mislil, da je vseeno, čeprav nisem bil doma, saj sem se dobro počutil s svojimi prijatelji iz vseh republik.

Ob koncu pisma vas vse še enkrat lepo pozdravljam in ponovno poudarjam, da mi je rubrika ZDRAVO VOJAKI zelo všeč. Želim si, da bi v njej sodelovalo čimveč vojakov!

Albin Dulmin

Ker mi vsi radi hodimo v kino (a nimamo v vojski na programu nobenega filma), vam bom razložil, kako globoka je zveza med posameznimi filmi in našim vojaškim življenjem. No, poslušajte: Pet minuta voljno — Prohujalo s vihorom (V vrtincu) Ambulanta — Mesto pod suncem (Prostor pod suncem) Kupanje — Kapi, vode, ratnici (Kaplje, vode, vojaki) Izlaz u grad — Sve zbog nje (Vse zaradi nje) Raport — Nadnica za strah (Plačilo za strah) Odsustvo — Daleko je sunce (Daleč je sonce) Repetaš — Brži od zvuka (Hitrejši od zvoka) Dežurni oficir — Nevidljivi oficir (Nevidni častnik) Nedelja — Jedan dan života (En dan življenja) Za lekarsku — Odluka pred zoru (Odlučitev pred zoro) Oženjeni vojnici — Robovi prošlosti (Suženj preteklosti) Redar — Skupljač perja (Zbiralec perja) Najavljena poseta — Signali nad gradom (Signal nad mestom) Devojka u garnizonu — Prekobrajna (Nadštevilna) Zakašnjenje u kasarnu — Čovjek nije ptica (Človek ni ptica) Žena na vidiku — Primamljiva opasnost (Omamna nevarnost) Odlazak na odsustvo — Daj gas, Joe ... (Pritisni na plin, Joe ...)

Dragan Hergotić

Kako stanujemo — kaj potrebujemo?

Kadrovsko splošni sektor — oddelek za stanovanjska vprašanja — je v maju 1981 izvedel anketo UGOTAVLJANJE STANOVANJSKIH POTREB DELAVCEV TITOVH ZAVODOV LITOSTROJ ZA LETO 1982 GLEDE NA NAČIN REŠEVANJA STANOVANJSKIH VPRAŠANJ. Vrnjenih smo dobili 220 izpolnjenih vprašalnikov, od tega se je 139 anketirancev odločilo za reševanje stanovanjskega vprašanja z dodelitvijo najemnega stanovanja v TZ Litostroju, 81 pa za dodelitev stanovanjskega posojila za nakup stanovanja, gradnjo družinske hiše v zadrugi ali individualni gradnji ter adaptacijo. Do sedaj smo obdelali le vprašalnike delavcev, ki želijo reševati svoje stanovanjsko vprašanje z dodelitvijo najemnega stanovanja.

Največ prosilcev — 77,70 % poročenih. Zanimiv je podatek, da ima 64,04 % prosilcev tri ali več člansko družino, torej jim pripadajo v skladu s stanovanjskimi standardi dvo ali tri-sobna stanovanja. Stanovanje v velikosti do 45 m² bi bila ustrezna rešitev le za 21,58 % prosilcev, z garsonjerami in manjšimi enosobnimi stanovanji do 32 m² pa bi lahko rešili le stanovanjski problem 14,39 % prosilcev.

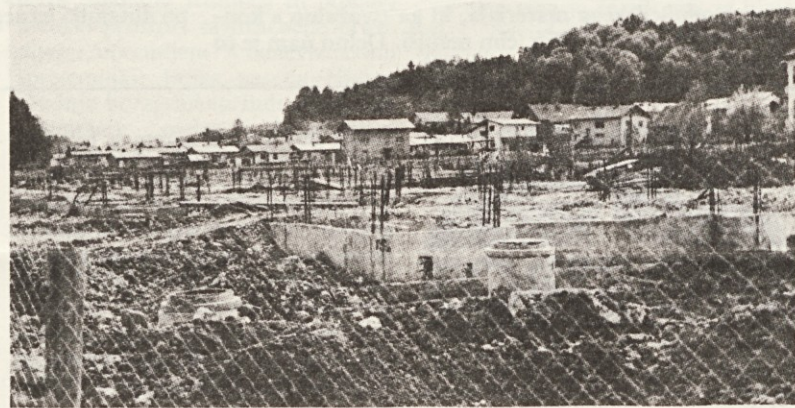
Nad polovico prosilcev (58,27 %) je starih do 30 let. Izredno močno je zastopana tudi kategorija delavcev, starih nad 40 let (19,42 % anketirancev). Tu bi bila potrebna primerjava s stanovanjskim statusom anketirancev, saj predpostavljamo, da v tej starosti večina delavcev ni brez stanovanja, pač pa so imetniki stanovanjske pravice za majhno stanovanje, ki glede na število družinskih članov po velikosti ne ustreza stanovanjskim standardom.

70,50 % anketirancev opravlja proizvodna dela in naloge, ostalih 29,50 % pa režijska dela in naloge. Glede na podatek, da je bilo v letu 1981 v delovni organizaciji Litostroj zaposlenih 61,59 % delavcev na proizvodnih delih in nalogah in 38,41 % na režijskih delih in nalogah, sklepamo, da več proizvodnih kot režijskih delavcev želi reševati svoje stanovanjsko vprašanje s pridobitvijo najemnega stanovanja.

Obravnavali smo tudi strukturo anketirancev glede na strokovno usposobljenost po profilih poklica in glede na končno stopnjo šolske izobrazbe. Največ, kar 1/3 anketirancev, spada v kategorijo ozko usmerjeni profil poklica, 1/4 spada v kategorijo širok profil poklica, nekaj nad 1/5 anketirancev pa spada v kategorijo specializirani profil poklica, kar približno ustreza strukturi profilov poklica na nivoju delovne organizacije. V letu 1981 je bilo v Titovih zavodih Litostroj zaposlenih 26,38 % delavcev ozko usmerjenega profila poklica, 16,07 % delavcev specializiranega profila poklica in 28,36 % delavcev širokega profila poklica. To nam kaže, da se delavci ozko usmerjenega in specializiranega profila poklica pretežno odločajo za reševanje stanovanjskega vprašanja z dodelitvijo najemnega stanovanja. Te podatke bi morali primerjati s podatki, kakšna je fluktuacija delavcev v delovni organizaciji glede na profile poklicev. Prav tako bi bila zanimiva primerjava med anketiranci, ki želijo reševati svoje stanovanjsko vprašanje z dodelitvijo najemnega stanovanja in anketiranci, ki želijo pridobiti stanovanjsko posojilo ter njihovim osebnim dohodkom.

57,55 % anketirancev ima do 9 let skupne delovne dobe ter kar 28,78 % anketirancev nad 12 let skupne delovne dobe. Predpostavljamo, da delavci, ki imajo že več kot 10 let delovne dobe niso brez stanovanja, pač pa so imetniki stanovanjske pravice na stanovanjih, ki jim po velikosti ne ustrezajo in so torej premajhna. To povezujemo s podatkom,

da živi 33,81 % anketirancev v družbenem stanovanju. Izredno velik delež prosilcev, malo nad 1/2 (51,79 %), je brez stanovanja, saj stanujejo kot podnajemniki ali pa v samskih domovih delovne organizacije. Ležišče v samskem domu je ustrezna rešitev za samske delavce, nikakor pa ne za poročene stanovalce samskega doma, ki zaradi tega živijo ločeno od svoje družine, kar bi morali upoštevati tudi pri zaposlovanju novih delavcev.

Že raste iz temeljev

Ob izdatni podpori družbe in delovnih organizacij napreduje izgradnja enodružinskih hišic v okviru stanovanjske zadruge.

Preteklo je 240 koledarskih dni od dneva, ko smo prejeli gradbeno dovoljenje. Dnevi, ki za gradbeno dejavnost niso najbolj primerni, pa vendar je bilo v tem kratkem času z osebnim prizadevanjem vseh, opravljeno ogromno dela. Do dneva, ko prebirate ta sestavek, so zgrajeni vsi temelji, kanalizacija meteorne in fekalne vode, stojita pa tudi že dva objekta.

V teku letošnje gradbene sezone predvidevamo izgradnjo vodovoda, plinovoda, priključkov na kanalizacijo, trafo postaje, ceste v makadamski izvedbi, zasutje med temelji in cevovoda ter izgradnjo 70 objektov.

Gradbeni strokovnjak bi našteje naloge brez premisleka ocenil kot prevelik zalogaj, vendar pa menimo, da z nesebičnim prizadevanjem vseh zadržnikov zastavljene naloge lahko uresničimo. (Foto: M. M.)

V. Krošelj

Dobili smo prvaka

Po uspešno končanem ekipnem prvenstvu Litostroja v kegljanju, o katerem smo poročali že v drugi številki litostrojkega glasila, smo na željo ljubiteljev kegljanja izvedli tudi tekmovanje posameznikov.

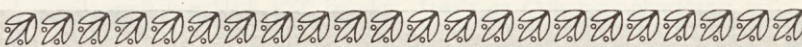
Zaradi kratkih terminov smo bili prisiljeni omejiti število tekmovalcev in to tako, da je vsaka TOZD in DS prijavila le najboljše kegljače, ki so se izkazali že na moštvenem tekmovanju. Poleg tega so se vrste razredile še v kvalifikacijah (50 lučajev), v katerih se je najboljših 20 uvrstilo v zaključni del tekmovanja, kjer so ponovno nastopali v disciplini 100 lučajev mešano (50 polno + 50 čiščenje).

Ker so bile razlike v podrtih kegljih iz predtekmovanja zelo majhne ali pa je celo več tekmovalcev imelo enak rezultat, je bilo finalno tekmovanje še posebej zanimivo. Tako sta Jurček in Polh (oba iz Nabave) iz dveh nastopov podrla enako število kegljev (616), vendar je kljub temu postal zmagovalac Jurček, kajti kegljaška pravila določajo, da je zmagovalac

Značilne so tudi zelo neurejene stanovanjske razmere anketirancev. Komaj 5,76 % anketirancev ima nad 15 m² stanovanjske površine na člana gospodinjstva, ostalih 94,24 pa živi v zelo utesnjenih stanovanjskih razmerah, med njimi odpade kar na 1/3 delavcev komaj do 5 m² stanovanjske površine na člana gospodinjstva. V to kategorijo so vključeni tudi stanovalci samskih domov delovne organizacije. Pri ugotavljanju kvalitete stanovanja je zato 62,59 % anketirancev navedlo, da je njihovo stanovanje pretesno. Glavni kazalci slabe kvalitete stanovanja pa so: vlažnost stanovanja (29,50 % odgovorov), stanovanja brez sanitarij (28,06 %), podstrešno oziroma kletno stanovanje (22,30 %) ter stanovanje brez tekoče vode (7,19 %). V barakah stanuje 7,91 % anketirancev.

Rezultate te delne analize bomo dopolnili in primerjali z rezultati analize o prosilcih za dodelitev stanovanjskega posojila, kar bomo poleg ostalih podatkov uporabili pri oblikovanju bodoče politike reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v delovni organizaciji.

O. Gajšek

Človekovo naravno okolje postaja v sodobnem svetu vse bolj ogroženo predvsem zaradi hitrega razvoja civilizacije in razširjanja tehnologije. Toda tako kot je bistveni vzrok za takšno nevarnost v človeku, tako je tudi rešitev lahko le v njem! Tako v posamezniku kot v človeštvu nasploh! Najprej je zato potrebna preobrazba človeka, šele nato bodo na vrsti tehnološke rešitve! Človekov odnos do okolice, prostora in narave lahko mirno imenujemo kulturo v najširšem smislu. Ne samo umetniško ustvarjanje, organiziranje in obiskovanje razstav, prireditve, branje knjig itd. — tudi zunanji izgled naravnega okolja je odraz narodove kulture.

Z namenom, da bi prispevala k dviganju kulturne ravni v navedenem smislu, komisija za kulturo pri konferenci osnovnih organizacij sindikata Titovi zavodi Litostroj organizira akcijo, katere namen je povezava klasičnih umetniških zvrsti (literatura, fotografija, risba) s konkretnim vzgojnim namenom: izboljšati naš odnos do človekovega okolja in do narave.

Kulturna komisija zato objavlja naslednji

NAGRADNI RAZPIS

na temo:

Človekov odnos do okolja
za

- I. najboljšo fotografijo
- II. najboljši literarni sestavek (pesem, črtica, članek, reportaža, humoreska itd.)
- III. najboljšo likovno stvaritev (slika, risba, karikatura, skulptura itd.)
- IV. najboljši otroški prispevek (likovni ali literarni)

POGOJI RAZPISA:

1. VSEBINA PRISPEVKOV: Prispevki naj opozorijo predvsem na negativne pojave v zvezi z odnosom človeka do okolja — tako naravnega (zasmrajevanje zraka, onesnaževanje rek, krčenje gozdov, divja smetišča itd.) kot tudi notranjega (odmetavanja cigaretnih ogorkov papirčkov, kajenje v zaprtih prostorih itd.). Avtorji naj skušajo doseči pri gledalcu ali bralec to, da bo spoznal, kako pomemben je zavestni odnos do okolja ter se s tem zavedel tudi lastnih napak in jih pozneje morda opustil. Umetniške ambicije bodo seveda izrazno moč prispevkov lahko precej povečale (npr. nenavadni zorni koti fotografskih posnetkov, kontrasti med čisto naravo in grdimi odpadki itd.).

2. ROK ZA ODDAJO — Prispevke lahko oddate do vključno 15. septembra 1982.

3. NAČIN ODDAJE — Prispevke oddajte pismeno na naslov: Kulturna komisija, Litostroj, Djakovičeva c. 36 ali osebno v sindikatu — z oznako: ZA NAGRADNI RAZPIS: ČLOVEKOV ODNOS DO OKOLJA!

4. KDO LAHKO SODELUJE — Razpisa se lahko udeležijo: točke I., II. in III.: učenci ICL, delavci in upokojenci TZ Litostroj in njihovi družinski člani, točke IV.: vsi predšolski otroci in učenci osnovnih šol.

5. OCENJEVANJE — Prispevke bo ocenjevala posebna komisija, ki jo bo imenovala kulturna komisija. Prispevki pod I., II. in III. naj ne bodo podpisani s polnim imenom, temveč s šifro ali kraticami. Po objavi rezultatov bodo avtorji izkazali avtorstvo s kopijo, negativom ali na drug primeren način. Prispevki pod IV. naj bodo podpisani in opremljeni z naslovom.

6. OBJAVA REZULTATOV — Rezultat razpisa bo objavljen konec septembra 1982 v časopisu Litostroj in v Internih informacijah. Ko bodo znani vsi avtorji, bodo podeljene nagrade javno na posebni prireditvi.

V časopisu Litostroj bodo objavljene najboljše fotografije in likovni prispevki. Nagrajeni in drugi kvalitetni prispevki bodo objavljeni tudi na posebni razstavi. Prispevki bodo na željo avtorjev po koncu natečaja vrnjeni.

7. NAGRADE — Kulturna komisija bo podelila naslednje nagrade:

- I. Skupina:
 1. nagrada: priročnik, VELIKA KNJIGA O FOTOGRAFIRANJU
 2. nagrada: knjiga, TITOV ILUSTRIRANI ŽIVLJENJEPIS
 3. nagrada: priročnik, S FOTOAPARATOM V NARAVI
- II. 1. nagrada: abonma, za Dramo, v sezoni 1982/83, za dve osebi
2. nagrada: knjiga, ZGODOVINA SLOVENCEV
3. nagrada: knjiga, Anton Slodnjak: NEIZTROHNJENO SRCE (Roman o Prešernu)

III. 1. nagrada: grafika, Andrej Ajdič: SPOMIN NA PESNIKA (portret Župančiča)

2. nagrada: plošča, dvojni album resne glasbe po izbiri
3. nagrada: knjiga, NARAVA IMA VSELEJ PRAV
- IV. 1. nagrada: FOTOGRAFSKI APARAT
2. nagrada: zbirka, SLOVENSKE NARODNE PRIPOVEDKE
3. nagrada: zbirka, IZBRANO DELO JACKA LONDONA
4. nagrada: knjiga, Henrik Sienkiewicz: V PUŠČAVI IN GOŠČAVI
5. nagrada: naročnina, enoletna naročnina na revijo PROTEUS

Komisija si pridržuje pravico povečati ali zmanjšati število in kvaliteto nagrad glede na število in kvaliteto prejetih prispevkov. Odsek za varstvo narave pri Planinskem društvu Litostroj pa bo podelil posebno nagrado — priročnik za določanje živalskih vrst ŽIVALSTVO EVROPE za najboljši prispevek s stališča varstva narave.

KOMISIJA ZA KULTURO
PRI KONFERENCI OSNOVNIH ORGANIZACIJ
SINDIKATA v delovni organizaciji
TITOVH ZAVODOV LITOSTROJ

B. Ostanek

VESTI IZ PROIZVODNE

TOZD PPO

Prve štiri mesece je tozd Proizvodnja preoblikovalne opreme zaključil manj uspešno. Dosežena kumulativna proizvodnja je 800 ton, to je 64 odstotkov štirimesečnega gospodarskega dinamičnega načrta, ki znaša 1252 ton. Kumulativna blagovna realizacija za isto obdobje pa je samo 380 ton oziroma 30 odstotkov. Glede na gospodarski načrt za leto 1982, ki predvideva 3750 ton proizvodnje realizacije, smo dosegli v štirih mesecih samo 21 odstotkov proizvodnje in 10 odstotkov blagovne realizacije. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta je proizvodna realizacija večja za 55 odstotkov, blagovna realizacija pa za 30 odstotkov manjša.

Po gospodarskem načrtu — 452 ton proizvodne realizacije — smo v aprilu 1982 dosegli 453 ton oziroma 100 odstotkov, blagovne proizvodnje pa smo odpravili 240 ton oziroma 53 odstotkov.

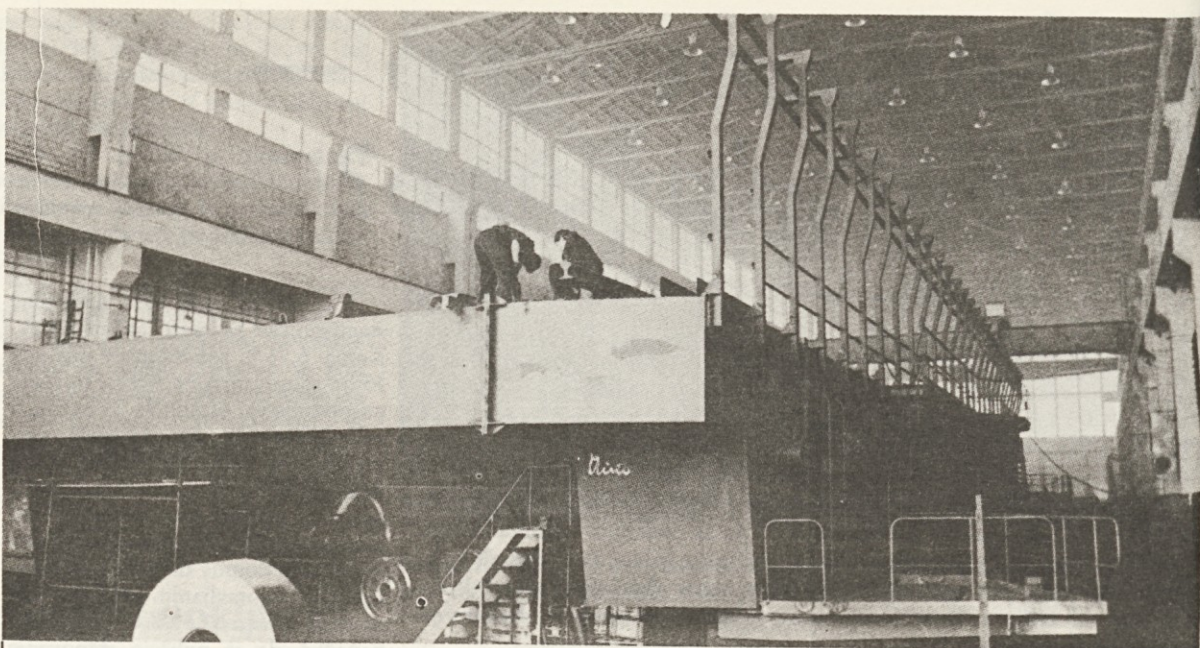
Pri pregledu izpolnjevanja količinskega in finančnega načrta na 2. in 3. redni sji delavskega sveta v prvem četrtletju v proizvodnji preoblikovalne opreme prav gotovo ne moremo biti zadovoljni. Dosedanje izpolnjevanje gospodarskega načrta in analiza

proizvodnih zmognosti v prvem polletju kažejo, da ne bomo presegli lanskoletnih rezultatov.

V mesecu maju 1982 bomo po dogovorjeni realizaciji zmontirali, funkcionalno preizkusili in odpravili pet hidravličnih zapogibnikov HKOC-1-250-5000 za STANKOIMPORT — Sovjetska zveza. Na naše stroje čakajo še: MINEL Svetozarevo na stroj za tlačno litje DMKh-280-M, ITP- Ribnica na hidravlični vlečni stroj HVO-2-250, ELEKTROPOR- CELAN — Izlake na hidravlični preoblikovalnik HPC-1-25-1000, GHETALDUS — Zagreb na dva hidravlična preoblikovalna HUO-1-63 . . . , hidravlični preoblikovalnik HUO-1-160 . . . in hidravlični preoblikovalnik HUO-1-320, dva stroja za tlačno litje DMKh-1100 M pa bosta za naročnika MUTAL- GUSS GMBH, vse v skupni teži 420 ton.

V montažnih prostorih tozda Proizvodnja preoblikovalne opreme pospešeno pripravljamo 99 raznih tipov preoblikovalnih strojev za montiranje in odpravo po dogovorjeni proizvodni realizaciji preoblikovalne opreme za mesec junij in julij 1982, vse v skupni teži 900 ton.

L. Gorjanc

Šesto polarno dvigalo

Trenutno se nahaja v montaži šesto polarno dvigalo z nosilnostjo 320/160 ton, ki ga bomo dobavili sovjetskemu naročniku »Atomenergoeksport« iz Moskve. To dvigalo, katerega razpetina je 44 m, teža pa bo preko 600 ton, služi za montažo in tehnološko upravljanje jedrske elektrarne. Kvaliteta do sedaj izdelanih tovrstnih dvigal dosega svetovni nivo, kar dokazuje dejstvo, da do sedaj nismo imeli še nobenih reklamacij.

Prvo v Litostroju projektirano in izdelano polarno dvigalo uspešno obratuje v jedrski elektrarni Krško, v Sovjetsko zvezo pa smo jih poslali že pet. Trenutno pa naši strokovnjaki nadzirajo montažo na enem izmed dobavljenih dvigal v Sovjetski zvezi.

V zadnjem času se borimo, da bi bil delež uvoza reprodukcijskega materiala, ki ga uvažamo s konvertibilnega področja, čim manjši. Delno nam je to

uspelo s samostojnim razvojem doma izdelanih vitel, ki smo jih do sedaj uvažali iz firme DEMAG v Zahodni Nemčiji. Delež uvoza bi lahko zmanjšali na minimum, če bi proizvajalci elektroopreme pri nas osvojili še nekatere elemente, ki jih sedaj še uvažamo.

Žal nam v zadnjem času kasnitve kvarijo dobre poslovne odnose, kar je rezultat nezadovoljive organiziranosti ter vsakodnevnih problemov z nabavo materiala.

S kasnitvijo pa se večajo tudi stroški, zmanjšuje se rentabilnost.

Zaradi navedenega naj nam bo glavna naloga vsem, ki sodelujemo v proizvodnem procesu, da v čim večji meri izpolnjujemo postavljene obveznosti po dinamiki letnega plana.

I. Pogačar

Litostroj pri investicijskih delih v Egiptu

Znano je, da je naša delovna organizacija v juliju 1980. leta dokončala svoje obveznosti na investicijskem projektu 11 črpalnih postaj, ene trafo postaje in dveh delavnic na področju delte Nila. Investitor je bil egiptovski narodni urad za drenažne projekte pri ministrstvu za izsuševanje. Celotna oprema tega projekta je znašala 2600 ton.

Oprema projekta vključuje tudi proizvode, izdelane izven našega podjetja in to približno v obsegu 35 %. Razen elektro opreme, ki skupaj z našo črpalno opremo tvori kompletne črpalne postaje, so v tem projektu proizvodi in oprema za dve delavnici in oprema za trafo postajo, kar ni iz našega proizvodnega programa, ampak od domačih in tujih dobaviteljev. Kot nosilec celotnega posla po sistemu inženiringa smo kljub temu morali prevzeti tudi za to opremo vse obveznosti, postavljene s pogodbenimi pogoji. Dobavo opreme na gradbišče, gradbena dela, izvajanje montaže in garancijsko vzdrževanje za te tri posebne objekte je vodil Litostroj, vključujoč vsa tveganja, ki izhajajo iz pogodbenih obveznosti.

DELAVNICA V MESTU DAMANHOUR

Velikost te delavnice je 40 m × 16 m, skupna teža delavniških strojev in naprav je 64 ton. Delavnica je opremljena z električno napeljavo, kabli, razsvetljavo, ozemljitvijo in vsemi potrebnimi priključki na zunanjo omrežja. Oprema delavnice sestoji iz 16 večjih in 19 manjših delavniških strojev in naprav. Najtežji je ploskovni brusilni stroj. Med večjo opremo lahko štejemo še tri stružnice, tri vrtnalke, stroj za oblanje, dva stroja za rezanje navojev, ploskovni brusilni stroj, dieselski agregat za elektro varjenje, električno kovaško kladivo moči 50 kg z nakovalom, električno peč za termično žarenje do 1300° omi ostalo opremo kot so naprava za krivljenje cevi, manjši brusilni stroji,

oprema za acetilensko varjenje, hidravlična žaga, naprava za metalizacijo, razni instrumenti in drugo.

Za transport po delavnici je montirano mostno ročno dvigalo z žerjavno progo in zmogljivostjo 30 kN.

DELAVNICA Z ELEKTRO LABORATORIJEM V MESTU KAFR EL SHEIKH

Velikost delavnice je 48 m × 16 m, prostor 8 m × 16 m je predviden za opremo elektro laboratorija. Dobavilo in montiralo jo je podjetje Rade Končar v skupni teži 12 ton.

Oprema za delavniškimi stroji in napravami je istega obsega in iste teže 64 ton, kot je v delavnici Damanhour. Elektro laboratorij pa ima pomembnejše merilne in kontrolne naprave ali instrumente; preizkusno omaro elektro laboratorija, preizkusno postajo za eno in trofazne motorje do 660 V napetosti in 500 A, univerzalni merilni instrument, napravo za merjenje temperature, instrument za meritev odpora ozemljitve, prenosno merilno garnituro, napravo za kontrolo transformatorskega olja in olja za električna stikala, enofazni usmernik 220 V, in ostale manjše naprave in instrumente.

Moramo omeniti, da so bili delavniški stroji in naprave za obe delavnici dobavljeni večinoma od tujih podjetij (po vrednosti 65 % celotne opreme) in da smo se uspeli izogniti zapletenemu in zelo dragemu postopku uvoza opreme v Jugoslavijo in njenega ponovnega izvoza v Egipt. Tako se je oprema iz Italije, Zahodne Nemčije in Švice zbirala v tržaškem pristanišču, odkoder je bila z ladjami odpremljena v Aleksandrijo.

jo. Uvoz opreme iz vzhodne Evrope ni bil možen, ke te dežele niso članice Mednarodne banke za rekonstrukcijo in razvoj (IBRD), ki je kreditirala projekt.

Vse tehnične podloge za obdelovalne stroje in dispozicijske risbe je pripravljala projektiva CN v sodelavi s prodajo CN in konzultiranjem s tozdom IVET.

Obe delavnici sta na zahtevek investitorja nedolgo po podpisu pogodbe spremenili svoji lokaciji, kar je skupaj z zamudami, ki jih je povzročil egiptovski izvajalec gradbenih del, ustvarjalo neprijetne težave in zamude v rokih za spuščanje delavniških strojev v preizkusno obratovanje in začetek garancijske dobe. Tako je bil po pogodbeni dokumentaciji postavljen rok v maju 1979, za drugo pa v juliju 1979, kar kaže na 4 do 5-letno zamudo. Garancijska doba je trajala samo eno leto, kar je izjema glede na

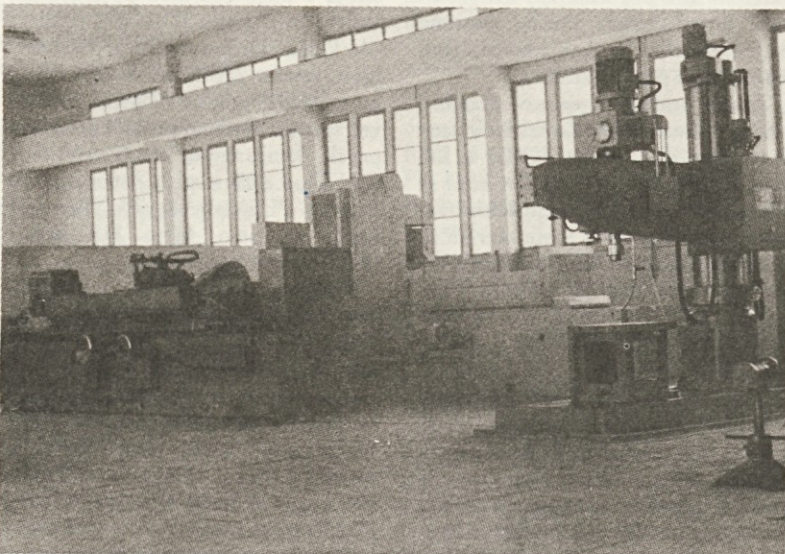
ostale objekte, za katere je bila dve leti.

Največje težave so se pojavile pri pripravi strojev in naprav za montažo. Namreč 4 do 5-letno neustrezno uskladiščenje v področju delte Nila je povzročilo rjavenje strojev in določene poškodbe. Ogromno delo pri usposabljanju strojev za obratovanje je izvršil naš strokovnjak iz tozda IVET Maks Fajdiga. Njemu in našemu šefu gradbišča Francu Grosmanu gre zaslugi in pohvala, da so vsi stroji in naprave pri začasnem prevzemu in preizkusnem obratovanju brezhibno delovali.

TRANSFORMATORSKA POSTAJA KAFR EL SHEIKH

Postaja služi investitorju za napajanje z električnim tokom nekaterih naših črpalnih postaj, ki se nahajajo v njeni bližini, pa tudi za potrebe tekstilnih tovarn in predilnic. Skupna oprema, ki jo je dobavilo in montiralo podjetje Rade Končar, znaša 248 ton in sestoji iz:

dveh glavnih transformatorjev, razdelilne omare, dveh pomožnih transformatorjev, akumulatorske baterije, razsvetljave in rezervnih delov, orodja in drobne elektro opreme.

Delavnica KARF EL SHEIKH: levo stružnica Prvomajske, v sredini ploskovni brusilni stroj GATTI, desno radialni vrtni stroj MORANDO — SASS

Tudi pri tem objektu zaradi zamude gradbenih del začasni prevzem postaje ni bil izvršen v pogodbenem roku, določenem za april 1975, ampak šele v oktobru 1977, dve in pol leti kasneje.

Pri vseh treh omenjenih objektih, ki jih je Litostroj izvajal kot investicijska dela v Egiptu v okviru projekta 11 črpalnih postaj, je naš šef gradbišča Franc Grosman opravljal dokaj težke in neprijetne naloge pod nenormalnimi pogoji. Največje težave so se pojavile pri egiptovskem proizvajalcu gradbenih del in z investitorjevimi predstavniki, ki niso zadovoljivo opravljali svojih del niti po kvaliteti niti po dogovorjenih rokih. Tudi z našim sodbaviteljem podjetjem Rade Končar so marsikdaj nastopili problemi pri trafo postaji in elektro laboratoriju. Končno jih je moral razreševati Litostroj kot nosilec posla. Vse te probleme je tov. Grosman reševal s svojo strokovnostjo, vztrajnostjo, natančnostjo in za ta namen s posebno organiziranim pristopom, kar je zmanjševalo že tako občutne zamude v dovršitvi montažnih del in bi za takšno kvaliteto del moral od našega kolektiva prejeti pohvale in hkrati tudi primerno nagrado. Tudi ostale naše tovariše, ki so sodelovali pri montaži in garancijskem vzdrževanju teh treh objektov je potrebno pohvaliti za njihovo požrtvovalno in učinkovito delo.

Pri izvajanju tega investicijskega posla si je Litostroj pridobil velike izkušnje in je to v svetovnem merilu za nas za slovensko in jugoslovansko gospodarstvo pomemben uspeh, s katerim se lahko pohvali malokatera druga delovna ali zunanjetrgovinska organizacija. Ta naša izkušnja in zelo dobre reference bomo morali podrobno preštudirati in jih racionalno uporabiti pri pripravi ponudbe za naslednje podobno investicijsko delo — 16 črpalnih postaj v Spodnjem in Zgornjem Egiptu, ki ga bo kreditirala Mednarodna banka in bo vključevalo dobavo opreme, montažo in garancijsko vzdrževanje v vrednosti 45 milijonov dolarjev. Licitacija za ta projekt bo razpisana šele v začetku naslednjega leta.

N. Knežević